

duhovno

ŽIVLJENJE

BUENOS AIRES

Škof Metod Pirih
na argentinskih tleh.

S predstavniki naše skupnosti v salonu V.I.P. na letališču Ezeiza.

Foto ANDREJ REZELJ

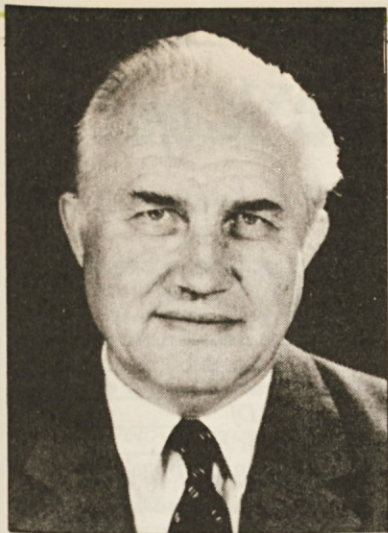
K SLIKI NA PRVI STRANI: Slovesna škofova maša v dvorani Slovenske hiše, na praznik Kristusa Kralja, 24. novembra, med katero je birmal 145 birmancev.

Foto OSCAR-PAVLOVČIČ

SPODAJ: Veliko rojakov, narodne noše, cvetje in petje pri sprejemu slovenskega škofa.

Foto ANDREJ REZELJ

Čas slavlja in čas poglobitve

MARKO KREMŽAR

Minulo leto je pomemben mejnik v slovenski pa tudi svetovni zgodovini. Čeprav je bila praznina komunističnih teorij že desetletja jasno razvidna celo nevernim, je prišel zlom totalitarnih sistemov, ki so na teh teorijah gradili, presenetljivo hitro. Videz ni bil kos resničnosti.

Sistem se je zrušil pod težo lastnih zmot, laži in zločinov. Za njim pa ostajajo nepregledne duhovne in stvarne razvaline.

* * *

Slovenci v zdomstvu, podobno kot rojaki v domovini, smo bili več ko leto dni pod vtisom dnevnih dogodkov, ki so se prehitevali z bliskovito naglico. Slavili smo državno samostojnost, se veselili zmaga in svobode, pričakovali nestržno mednarodnih priznanj, spremljali z upanjem, kako se v Sloveniji utrjuje demokracija, hkrati pa zaskrbljeno gledali, kako počasi se med rojaki doma čistijo pojmi, ki jih je maličil režim dolgih 45 let.

Vsa naša pozornost je bila v teh zgodovinskih mesecih obrnjena navzven. Polnili smo trge in avenije tujih mest s slovenskimi zastavami, širili slovensko ime s pomočjo tiska, radia in televizije. Po najboljših močeh smo pomagali predstavljati svetu Slovenijo, hkrati pa smo skušali domovini približati vsebino in pomen zdomstva. Slovenija v svetu je gradila nevidne mostove. Malokdo se je spomnil, da so tem mostovom, skozi desetletja zdomstva, postavljali temelje nešteti požrtvovalni in bistrovidni rojaki, laiki in duhovniki, katerih imena bodo v večini primerov ostala poznana le Bogu.

V preteklih mesecih smo doživljali izredne preosnove družbenih struktur. Sredi mrzlične aktivnosti verjetno nismo pomislili, da moremo biti del tega enkratnega presnavljanja le iz dveh razlogov: ker smo in ker razumemo.

Obstajati in razumeti pa ni sad pretresljivih zunanjih dogodkov. Vzročna zveza je prav obratna. Če ne bi skozi petinštirideset let skrbeli za to, da smo, če ne bi naši predniki in mi sami bili zvesti narodu in žrtvám revolucije, nas v pomembnih trenutkih ne bi bilo na

mestu, kjer smo bili potrebni. Pa tudi če vsa ta leta ne bi skrbeli za idejno jasnost med nami, če se ne bi vzgajali v skladu z moralnimi vrednotami, bi dogodke lahko opazovali, a jih v vsej razsežnosti ne bi razumeli. Ne bi jih mogli razlagati drugim, ker bi nas v resnici ne zanimali več.

Kdor nima rad svojega rodu, kdor ne ceni vrednot in ni pripravljen žrtvovati zanje, ne vidi smisla v stvareh in v dogodkih, ki presegajo njegovo neposredno korist. Človek je do slovenstva lahko brezbrizen ali zanj zavzet, ne glede na kraj bivanja.

* * *

Slovenski narod je dokazal, da je s težavo sicer, a vendarle preživel stoletja brez lastne države. Ljubezen do svojega je pognala globoke korenine, ki so kljubovale viharjem le z malo zunanje opore. Zdaj pa, ko imamo svojo državo, se moramo nenehno opominjati, da poganja življenje le iz osebnih in občestvenih korenin ter da ga ni iskati v sicer potrebnem družbenem ogrodju. Zavedni, moralno zdravi in miselno jasni Slovenci so pogoj blaginje tudi v slovenski državi.

V svoji državi smo obdani od sosedov, ki so številnejši od nas. V obrobni deželah živimo na svoji zemlji kot manjšina. V svetu smo razpršeni kakor seme, ki ga opazi le pozorno oko. Če bomo zaupali številčnosti ali navidezni varnosti struktur, nas bodo preplavili kulturno, gospododarsko in politično tisti, ki jih je več, in nas bodo strle tuje strukture, masivnejše od naših.

Ker hočemo obstati, ker hočemo živeti, moramo črpati moči drugje. Prihodnost slovenskega naroda in njegove države je edinole v globljih duhovnih, moralnih lastnostih. Teh ni mogoče osvojiti in obdržati, kot je to mogoče storiti, vsaj nekaj časa, s tavnim imetjem. Za razumnost, na primer, pa za resnicoljubnost, pravičnost, iznajdljivost, odgovornost, vzajemnost, poštenost, se je treba truditi dan za dnem. Mi v zdomstvu pa smo dolžni gojiti poleg vseh ostalih še v posebni meri krepkost zvestobe. To bomo tudi v prihodnje izražali predvsem z nenehnim pričevanjem

o pričetkih, poteku in posledicah komunistične revolucije na Slovenskem. Naša naloga ne bo končana, dokler ne bo resnica prodrla v slovensko zavest.

Iz takih moralnih lastnosti izvirajo silnice, ki dajejo šibkejšim moč, da vzdrže in prekose večje in številčnejše.

V boju, take ali drugačne vrste, ni težko uganiti, kakšen bo izid, če stoji nasproti 40-milijonski množici materialistov 2 milijona ljudi, ki podobno branijo le svoje stvarne koristi. Če pa sestavljajo dvomilijonsko občestvo osebe, zasidrane v stvarnost, to je v resničnost, razprto med preteklostjo, ki jo spoštujejo, in prihodnostjo, ki jo hočejo, osebe, ki vrednotijo svobodo, resnico in pravičnost nad vsako korist, izid omenjenega boja ni več tako gotov. Racionalisti bodo nad takim izidom presenečeni, kakor so presenečeni nad tisočletnim slovenskim obstojem. Življenje in svobodo ohrani, kdor ve, za kaj živi.

David in Goljat sta primer, ki bi ga bilo treba vključiti v vsa slovenska šolska berila. Ob njem bi spoznavali, kje se skriva resnična moč posameznika in družbe.

Kristjani pa bi morali razbrati v tem svetopi-semskem dogodku še globljo vsebino. Človek je močan, kadar samozavestno izpolni svojo dolžnost ter se poln zaupanja opira na Boga. Med duhovnimi vrednotami bi si morali postaviti na prvo mesto tisto, ki omogoča živeti dosledno vse ostale. To je svetost.

* * *

Po velikem zunanjem razmahu, ki smo ga doživljali, je čas, da se pričnemo vračati k bistvu rasti. Tako nas napor, ki ga zahteva samostojnost, ne bo izčrpaval, temveč krepil.

Spet bo treba začeti pri temeljih našega obstoja. Delo za osebo se pričinja pri družini, pa nadaljuje po naših šolah, v cerkvi in v mladinskih organizacijah. Tam razvija človek, tudi katoliški Slovenec, prvi čut za kvaliteto, vzajemnost, razumnost in za svetost. Ni več dovolj polniti z zastavami trgov in cest. Treba bo napolniti duha. Ne bo dovolj govoriti časnikarjem o slovenstvu, treba bo slovenstvo živeti dan za dnem, da ga bodo ob nas srkali in vzljubili naši otroci. Vendar slovenstvo ni nekaj abstraktnega. To je naš rod, naša preteklost pa tudi vizija naše prihodnosti. S ponosom moramo prevzemati to dragoceno dediščino in jo posredovati potomcem pa tudi rojakom, ki je še ne znajo ceniti. Brez razumevanja bistva naše narodne in verske stvarnosti, brez življenja v skladu s tem spoznanjem, se veličastno slavlje državnosti lahko spremeni v privid pogrebne slovesnosti.

Tudi številne množične prireditve z narodnimi nošami in navdušenimi govori nam ne bodo dale življenja, prav kakor farno žegnanje ne daje vere. Podobno lahko hlastanje za zadnjimi novicami godi naši radovednosti, a hkrati plitvi slovenstvo, kadar ne doprinaša k globljemu razumevanju resničnosti. Zunanji dogodki naj bodo povod za razmišljanje, sicer se lahko spremene v kopreno, ki zastira njih prave vzroke in razloge. To je dvakrat pomembno zdaj, v času, ko si stare zmote natikajo nove maske, da bi še

KJE je kaj?

Čas slavlja in čas poglobitve - Marko Kremžar	1
Božič očka Martina - Lev N. Tolstoj	3
Molitev za mir - Stanko Janežič	6
Novo leto - praznik Božje Matere Marije	
France Rozman	7
Bodi naš mir - Rafko Vodeb	7
Svetniki meseca	8
Sveto pismo ali Biblija - France Rozman	9
Kaj je molitev? - po Janku Koncilja DJ	10
Konec zgodbe s kimavcem - Vladimir Kos	10
Lastnosti, stopnje in znamenja ljubezni do Boga	
Štefan Steiner	12
Misli za januar	12
Spoved - zakrament sprave - Štefan Steiner	13
Iz življenja	13
Družina	14
Kakšna zakonca sva? - Vital Vider	15
Mrs. Thatcher in naša „zelena vejica“	16
Za mladino - Vital Vider	20
Odpusti mi, Nataša - Sergej Kurdakov	21
Vas domača - Ivan Korošec	22
Ob knjigi Fr. Cerarja „Partizan nekoliko drugače“ - P. Lojze Kukovica DJ	23
Devet let v rdečem raju	
Vera Remec Debeljakova	27
Žalne proslave za pobite domobranci	29
Iz naše kronike	30
Novice	31
Uvoženo iz Slovenije	32
Malo za šalo	32

naprej izpodkopavale korenine slovenstvu in krščanstvu.

Iščimo temeljne vrednote tam, kjer so, to je v globini. Naše prireditve, prav kakor tisk, naj bodo izraz, ne kulisa, življenja. Notranji človek daje smisel in prepričljivost zunanjim dejanjem.

* * *

Dokler bomo živeli iz vrednot ter se, kakor pretekla desetletja, še naprej zavedali osebne in občestvene odgovornosti, bomo ne glede na kraj bivanja živ ud svojega naroda. V njem bomo ostajali subjekt, nosilci življenja in samostojnih pogledov ter po vidnih in nevidnih vezeh pripomogli k trdnosti naših zdopskih skupnosti in slovenske države.

Ko pa bi se začeli zadovoljevati s pasivno vlogo in postali le predmet organizmov, ki bi od zunaj odredili naš smisel in delovanje, bi postalo naše gibanje le še mehaničen odziv na dražljaje, ne pa na znak življenja. Za svoj narod bi tedaj postali le še zgodovinska zanimivost in breme.

Delo za slovenstvo v svetu, za slovensko državo in za blaginjo vsega naroda se pričinja v duhovnem poglobljanju vsakega od nas. Tu se srečata naš narodni in osebni smisel.

BOŽIČ OČKA MARTINA

Po francoskem originalu priredil Lev N. Tolstoj

Prišel je božični dan in očka Martin, osamljeni stari čevljar, pričakuje posebnega gosta. Močno se boji, da se njegovo pričakovanje ne bo uresničilo... toda ob zatonu dneva spet zažarijo oči za njegovimi majhnimi okroglimi naočniki.

*Svetovno znani ruski pisatelj Lev Nikolaj Tolstoj (1828-1910) je umetniško preoblikoval to očarjivo francosko otroško pripoved izpod peresa Rubensa Saillensa in jo uvrstil v svoja Zbrana dela.
V slovenščino jo je preil Silvester Čuk*

Predavnimi časi, skoraj takoavnimi, da se jih komaj kdo spomni, je živel neki čevljar. Doma je bil daleč proč od tod, skoraj tako daleč, da si težko predstavljamo — v neki ruski vasi.

Ime mu je bilo Martin. Toda nihče mu ni pravil Martin ali gospod Martin ali morebiti čevljar Martin; kamorkoli je prišel, povsod so ga klicali očka Martin, ker so ga vsi imeli zelo radi.

Očka Martin ni bil posebno bogat — vse, kar je premogel na tem ljubem svetu, je bila majhna soba z oknom na vaško cesto. In v tej edini sobi je živel in spal ter izdeloval in popravil čevlje.

Vendar pa tudi reven ni bil. Imel je vse potrebno čevlarsko orodje, lepo peč iz litega železa, na kateri si je kuhal in si ob njej grel roke, velik pleten stol, na katerem je sedel in dremal, trdno posteljo s prešito odejo in majhno petrolejko, ki jo je prižgal, ko se je priplazil večer. K njemu je prihajalo veliko ljudi, ki bi radi imeli nove čevlje ali so mu prinašali stare, da jih je zakrpal, pribil nove podplate ali podložil pete, zato je očka Martin vedno imel toliko denarja, da si je lahko pri peku kupil kruha, pri trgovcu pa kave in zelja, da si je skuhal zeljnato juho, ki jo je imel najrajši.

Tako je bil očka Martin popolnoma zadovoljen — skoraj ves čas. Skoraj vedno so mu oči sijale skozi majhne, okrogle naočnike in rad je pel ter si požvižgal in prijazno pozdravljal ljudi, ki so hodili mimo.

Toda na ta posebni dan je bilo drugače. Očka Martin je žalostno stal ob oknu svoje majhne delavnice in mislil na svojo ženo, ki mu je umrla pred mnogimi leti, ter na sinove in hčere, ki so vsi zrasli in šli po svetu. Bil je sveti večer in vsi drugi ljudje so bili po domovih s svojimi družinami. Očka Martin je gledal gor po vaški ulici in videl okna, razsvetljena s svečami in lučkami in okrašena z božičnimi drevesci. Potem je pogledal na drugo stran ter zaslišal smeh in vrišč otrok, ki so se igrali.

Skozi špranje pri vratih in na oknu je v njegovo majhno sobo prihajal prijeten vonj pečenke.

»Srček, srček«. In ni bilo nikogar, ki bi mu pregnal žalost, da bi se njegove oči za majhnimi okroglimi naočniki spet zasvetile.

Očka Martin je globoko zavzdihnil. Potem je počasi prižgal petrolejko, stopil do visoke police in vzel z nje staro rjavo knjigo.

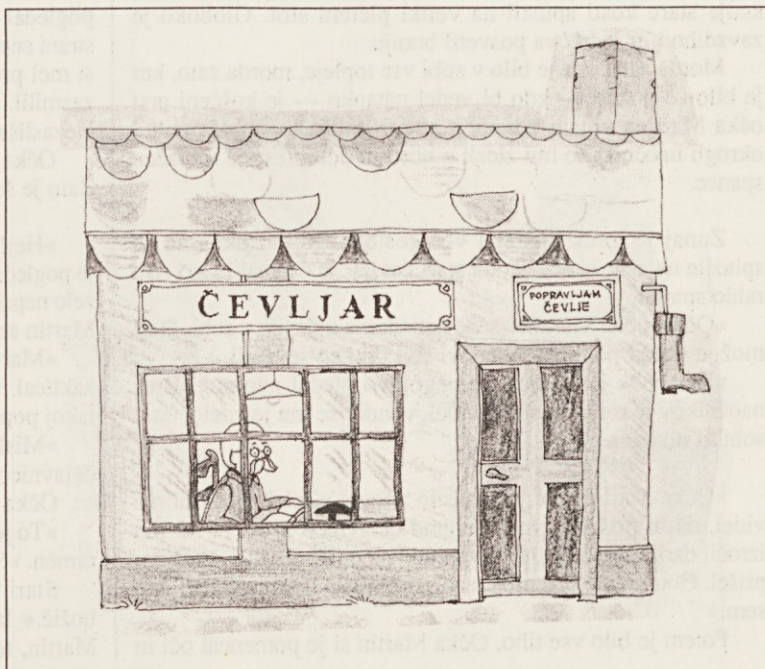
Pometel je nekaj koščkov usnja z mize, postavil na peč lonček kave, sedel v velik pleten naslonjač in začel brati. Očka Martin nikoli ni hodil v šolo, zato ni znal dobro brati in tako je s prstom šel od vrstice do vrstice in je besede izgovarjal na glas.

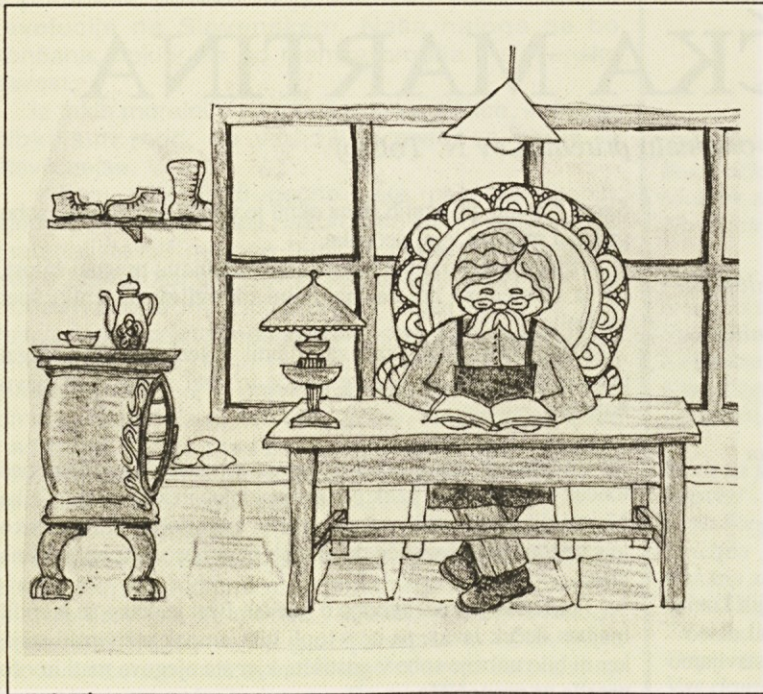
Pred sabo je imel zgodbo o božiču. Bral je, kako se je rodil majhen deček Jezus, pa ne v topli hiši, ampak v živinski staji, ker ni bilo nobene sobe v gostišču, kjer sta njegova mati in oče prosila za prenočišče.

»Srček, srček«, je dejal očka Martin in pogladil svoje dolge brke. »Ko bi prišli sem, bi lahko spali na moji mehki postelji in jaz bi majhnega dečka pokril s svojo prešito odejo. Tako rad bi imel malo družbe in majhnega otroka, da bi se z njim igral.«

Očka Martin je vstal in dal drva na ogenj. Zunaj se je že skoraj povsem zmračilo, zato je prižgal luč. Nalil si je skodelico kave in šel nazaj h knjigi.

Bral je dalje o treh bogatih možeh, ki so potoval skozi puščavo, da bi malemu dečku Jezusu prinesli čudovita darila: zlato in prijetno dišeče kadilo.

»Srček, srček«, je zavzdihnil očka Martin, »če bi Jezus prišel k meni, mu ne bi imel kaj darovati.« Potem je na njegovih licih zaigral smehljaj in oči za majhnimi okroglimi naočniki so mu zažarele.

Vstal je od mize in šel spet k tisti visoki polici ter vzel z nje zaprašeno škatlo, povezano z vrstico. Odprl je škatlo in odvil par ljubkih čevljev. Očka Martin je vzel vsakega v eno roko in čisto tiho obstal. To so bili najboljši čevljevski, kar jih je v svojem življenju naredil.

»Tele čevljevke bi mu podaril«, je nazadnje dejal sam pri sebi. Potem je čevljevke previdno položil nazaj v škatlo ter svoje stare kosti spustil na veliki pleteni stol. Globoko je zavzdihnil in se znova posvetil branju.

Morda zato, ker je bilo v sobi vse topleje, morda zato, ker je bilo že pozno — kdo bi vedel natanko — je koščen prst očka Martina kmalu zdrsnil s strani knjige, njegovi majhni okrogli naočniki so mu zlezli z nosu in potopil se je v blažen spanec.

Zunaj je mrak postajal vse gostejši. Mimo okna so se splazile nejasne sence. Toda stari čevljar je dremal in pri tem rahlo smrčal.

»Očka, očka Martin!« se je nenadoma oglasilo v sobi. Stari mož je skočil pokonci. Njegovi sivi brki so se tresli.

»Kdo je?« je zaklical in negotovo gledal naokrog. Brez naočnikov je res zelo slabo videl, vendar se mu je zdelo, da v sobi ni nikogar.

»Očka Martin,« se je oglasilo znova. »Želel si, da bi me videl, da bi prišel v tvojo majhno delavnico in da bi mi rad izročil darilo. Jutri zjutraj navsezgodaj poglej po ulici, ker bom prišel. Gotovo me boš prepoznal, čeprav ne bom povedal, kdo sem.«

Potem je bilo vse tiho. Očka Martin si je pomencal oči in

bil v hipu buden. Oglje v peči je komaj še tlelo in luč je popolnoma ugasnila, toda zunaj so se od vseh strani oglašali zvonovi. Božič je prišel.

»On je bil,« je dejal stari možak sam pri sebi. »Jezus je bil!« Zamišljeno si je pogladil brke.

»Mogoče se mi je samo sanjalo, kaj zato, jaz bom bedel in upal, da me obišče na božični dan. Toda kako ga bom spoznal? Ni vedno ostal majhen deček, ampak je zrastel in postal mož, kralj; govorijo, da je pravi Bog.«

Stari mož je zmajal z glavo. »Srček, srček,« je dejal počasi. »Moral bom biti zelo pozoren.«

Očka Martin tisto noč sploh ni šel v posteljo. Sedel je v svojem pletenem stolu, obrnjen proti oknu, in skrbno pazil na prvega človeka, ki bo šel mimo. Počasi so se izza grička prikradli sončni žarki in obsijali luknjičasto cesto skozi vas.

Nikogar še ni bilo mimo.

»Pripravil si bom potem lonček kave za božični zajtrk,« je dejal očka Martin sam pri sebi. Pobrskal je po žerjavici v peči in dal kuhati velik vrč kave, z enim očesom pa je ves čas gledal skozi okno.

Končno se je nekdo bližal: tam izza ovinka na vaški poti je zagledal postavo. Bil je zelo vznemirjen: morda pa prihaja k njemu Jezus! Potem je ves razočaran stopil za korak nazaj. Postava se je vedno bolj bližala, njen korak je bil zelo negotov in od časa do časa se je ustavila. Očka Martin je bližajočega se človeka spoznal: bil je stari cestni pometač, ki je prihajal vsak teden s svojo samokolnico in metlo.

Očka Martin je postal slabe volje. Lahko počne kaj bolj pametnega, kot pa čaka starega cestnega pometača! Pričakoval je Boga, Kralja, Jezusa. Nevoljen se je obrnil proč od okna in čakal toliko časa, da bi stari možak šel mimo. Ko pa je spet pogledal skozi okno, je videl, da cestni pometač stoji na drugi strani ceste nasproti njegove delavnice. Odložil je samokolnico, si mel premle roke in cepetal z nogami. Očku Martinu se je zasmilil. Ubogi cestni pometač je bil res videti ves premražen. Nezaslišano, da mora delati na sam božični praznik!

Očka Martin je potrkal po šipi, toda stari mož ga ni slišal. Zato je šel odpret vrata svoje delavnice.

»Hej!« je zaklical s praga. »Hej, prijatelj!« Cestni pometač je pogledal okoli sebe ves prestrašen, kajti ljudje so bili pogosto zelo neprijazni do njega zaradi dela, ki ga je opravljal, toda očka Martin se mu je prijazno smehljajal.

»Mar se vam ne bi prilegla skodelica tople kave?« mu je zaklical. »Videti ste premraženi do kosti.« Cestni pometač je takoj popustil svojo samokolnico.

»Mislim, da ne bi bilo napačno,« je dejal, ko je vstopil v delavnico. »Zelo ste prijazni, zares prijazni.«

Očka Martin je vzel vrč s peči.

»To je najmanj, kar lahko storim za vas,« mu je rekel prek ramen. »Saj je navsezadnje božič.«

Stari mož je posmrkal: »To bo vse, kar bom dobil za božič.« In vzel je skodelico kave, ki mu jo je ponudil očka Martin, ter stopil naprej, da se ogreje pri topli peči. Drobni

oblački pare so se dvigali z njegove premočene obleke in po sobi se je razširil kiselski vonj.

Očka Martin se je vrnil na svoje mesto k oknu in upiral pogled gor in dol po cesti.

»Ali pričakujete obiske?« je hripavo vprašal stari cestni pometač. »Pač najbrž ne takšnih, kakor sem jaz?«

Očka Martin je zmajal z glavo. »Jaz... no, morda ste kdaj slišali za Jezusa?« je vprašal.

»To je menda Bog, mar ne?« je rekel stari mož.

»Danes pride,« je odvrnil očka Martin.

Stari mož ga je začudeno pogledal in si počasi obrisal nos ob zavihek svojega suknjiča.

Tedaj mu je očka Martin povedal celo zgodbo. »No, zdaj veste, zakaj ga pričakujem,« je končal svojo pripoved.

Cestni pometač je odložil skodelico na peč in otožno zmajal z glavo. »Želim vam torej vse najboljšo,« je dejal in stopil proti vratom. »Pa najlepša hvala za kavo.« Cestni pometač se je prvič nasmehnil. Potem pa s svojo samokolnico pohitel dol po cesti.

Očka Martin je stal pri odprtih vratih in gledal za cestnim pometačem, dokler ni izginil za ovinkom.

Spet je pogledal gor in dol po cesti. Zimsko sonce je svetlo sijalo in njegovi žarki so dajali le toliko toplote, da so se stopile ledene rože na oknih in spolzki led na cestnih kamnih.

Ljudje so začeli hoditi sem in tja. Tu in tam se je proti domu opletal kakšen pijanec po popivanju v minuli noči. Družine v prazničnih oblekah so hitele na obisk k prijateljem in znancem. Prijazno so kimali in se smejali očku Martinu, ki je stal na pragu svoje delavnice.

»Veseli božič, očka Martin!« so mu klicali. Stari čevljar jim je kimal nazaj in se jim smehljaj, vendar ni nikogar ustavljaj... vse je poznal po imenu. Pričakoval je nekoga drugega.

Ravno je hotel zapreti vrata in iti noter, ko je nekaj pritegnilo njegovo pozornost. V senci tik ob zidu je opotekaje se hodila mlada žena, ki je v naročju stiskala dete. Bila je zelo slabotna, njen obraz je bil utrujen in njena obleka vsa ponošena.

Očka Martin jo je pozorno ogledoval, ko je prišla do njegovih vrat in je hotela iti kar naprej, je zaklical:

»Ej, zakaj ne stopite noter, da se malo ogrejete?« Prestrašeno je pogledala in je hotela zbežati. Toda videla je, da čevljarju žarijo oči za njegovimi naočniki.

»Zelo ste prijazni,« je rekla, ko je stal ob njej in ji pokazal v svojo majhno delavnico. Očka Martin je skomizgnil z rameni:

»Niti ne posebno,« se je branil, »toda smilite se mi, ker ste tako premraženi. Ali greste kam daleč?«

»Da naslednje vasi,« je odgovorila potrto. »Še kakšnih šest kilometrov. Stanovala sem doli v mlinu, toda nimam denarja, da bi plačala najemnino. Tako sem morala oditi in prositi sestrično, da me sprejme k sebi. Moža nimam več, kot vidite.«

Očka Martin je stopil k peči, kjer je stala mlada žena in se grela. »Ali bi delili z menoj malo kruha in juhe?« je vprašal. Toda žena je ponosno odkimala.

»Prav, ampak sprejmite vsaj malo toplega mleka za otroka,« je dejal in vzel dete iz njenega naročja. »Nič se ne bojte,« jo je pomiril z žarečimi očmi, »saj sem tudi jaz imel otroke!« Pogrel je skodelico mleka, otroka položil na mizo in ga nahranil. Dete se je hihitalo in brcalo z nogami.

»Srček, srček,« je rekel očka Martin zmajajoč z glavo, »ta ubogi otročiček je brez čevljev.«

»Nisem mu jih obula, ker jih nimam,« je povedala mlada žena z grenkobo v glas.

Ko je očka Martin dajal otroku jesti, mu je v glavo šinila neka misel. Odgnal jo je — toda prišla je nazaj. In tako je s svoje visoke police vzel škatlo. Par ljubkih čevljkov, ki jih je bil naredil predavnimi časi, se je natanko prilegal otrokovim nogam. Sijajno!

»No, pogledajte, kar tele obdržite,« je dejal nežno. Mlada žena je bila vsa presenečena. »Le kako naj vam se primerno zahvalim?« je vzkliknila.

Toda očka Martin je ni slišal. Zaskrbljeno je gledal skozi okno. Morda je Jezus šel mimo ta čas, ko je on dajal otroku jesti?

»Ali je kaj narobe?« je vljudno vprašala mlada žena.

»Ali ste kaj slišali o Jezusu, ki se je rodil na božič?« je odvrnil stari čevljar.

Mlada žena je prikimala.

»Obljubil je, da danes pride,« je povedal očka Martin. In povedal ji je, kaj je videl v sanjah — če so bile to sanje.

Mlada žena ga je poslušala, dokler ni končal. Zdelo se je, kot da mu ne verjame vsega, toda staremu čevljarju je pristrčno stisnila roko. »Lepo. Upam, da se vam bodo sanje uresničile,« je rekla. »To tudi zaslužite, ker ste bili tako dobri do mene in

mojega otroka.«

Ko je to rekla, je šla dalje po svoji poti.

Očka Martin je zaprl vrata za njo, potem si je za kosilo skuhal veliko skledo zeljate juhe, nato pa stopil nazaj na svoje mesto pri oknu.

Ure so tekle in ljudje so prihajali in odhajali. Očka Martin je molče opazoval vsakogar, ki je šel mimo. Toda Jezus ni prišel.

Potem ga je začelo biti strah. Morebiti je Jezus prišel, pa ga on ni prepoznal. Mogoče je šel mimo prav takrat, ko se je očka Martin za hip obmil proč, da je naložil na ogenj in skuhal juho! Stari čevljar ni mogel več pri miru sedeti. Šel je k vratom svoje majhne delavnice, da bi še zadnjič pogledal po poti.

Mimo so hodili vsi mogoči ljudje: otroci in stari možje, berači in babice, z vedrimi in mrkimi obrazi. Nekaterim se je nasmešnil, drugim je pokimal, beračem je dal novčič ali kos kruha.

Toda Jezus ni prišel.

Mrak je legel na zemljo in očku Martinu je upadel pogum. Spet se je priplazila siva decembrska megla in kmalu ni mogel več prepoznati redkih ljudi, ki so šli mimo okna.

Stari čevljar je ves žalosten prižgal svojo petrolejko, zanetil ogenj in si pripravil skromno večerjo.

Ko je vse opravil, je utrujen sedel v veliki pleteni naslanjač in vzel knjigo, da bi bral. Toda njegovo srce je bilo preveč potrto in njegove oči preveč utrujene, da bi mogel razbrati črke v knjigi.

»Navsezadnje so bile res samo sanje,« je žalostno dejal sam pri sebi. »Tako močno sem želel, da bi bilo res; želel sem, da pride.«

In dve debeli solzi sta privreli izza njegovih naočnikov in napolnili njegove oči, da je komaj še kaj videl.

Nenadoma se mu je zazdelo, da je nekdo v sobi. Očku Martinu se je zdelo, da skozi solze vidi dolgo vrsto ljudi, ki gredo skozi njegovo majhno delavnico.

Med njimi je bil cestni pometać pa žena s svojim otrokom in ljudje, ki jih je ta dan videl ter z njimi govoril.

Ko so eden za drugim šli mimo njega, so mu šepetaje govorili: »Ali me nisi videl? Ali me nisi videl, očka Martin?«

»Kdo ste?« je vzkliknil stari čevljar, trudeč se na svojem stolu.

»Kdo ste vi? Povejte mi!«

In zaslišal je isti glas kot tisto noč prej, vendar si očka Martin ni mogel priti na jasno, odkod prihaja.

»Lačen sem bil in si mi dal jesti, žejen sem bil in si mi dal piti, zeblo me je in si me povabil k sebi. Ko si danes pomagal tem ljudem — ves čas, ko si pomagal njim, si pomagal meni!«

Potem je bilo vse tiho.

V očeh starega moža so se posušile solze, čeprav ni videl nikogar.

»Srček, srček,« je dejal očkaz Martin počasi ter si pogladil svoje dolge sive brke. »Pa je navsezadnje le prišel!«

Stari čevljar je globoko zamišljen zamajal z glavo sem in tja. Potem se je nasmešnil in za njegovimi majhnimi okroglimi naočniki je spet zažarel svetli sij.

Molitev za mir

STANKO JANEŽIČ

*Ti, ki si Knez miru
in si rekel:*

*„Mir vam zapustim,
svoj mir vam dam,“*

*podari nam mir,
tisti mir,
ki ga svet ne more dati
in ga daš lahko le ti,
Knez miru.*

*Radi bi notranji mir,
mir duše, srca,
mir čustev, misli, hotenj,
da bomo znali živeti
spravljeni sami s seboj.*

*Radi bi našli mir
s svojim bližnjim,
z brati po veri,
z vsemi ljudmi,
z vsemi narodi,
da bomo eno božje ljudstvo
in ena vsečloveška družina.*

*Radi bi mir
s teboj, Gospod,
ki si Začetek
in Pot in Cilj
in vse najpolnnejš
s svojo navzočnostjo.*

*Radi bi mir
z vsemi stvarmi,
z zemljo in vodo in zrakom,
z rastlinami in drevjem
in z vsemi živimi bitji.*

*Radi bi mir
danes in jutri in vselej.
Ti nam ga daj, Gospod.
In ti nas posveti,
da bomo skupaj s teboj
soustvarjali mir
in preživeli ljubezen
v edinosti.*

NOVO LETO

praznik Božje Matere Marije

FRANCE ROZMAN

Novo leto imenujemo v verskem pogledu najprej osmina Gospodovega rojstva oziroma praznik Božje Matere Marije, ker novo leto ni verski praznik, čeprav ga vsi praznujejo, verni in neverni. Krščanstvo ni naravna religija, zato ne časti naravnih pojavov, kot so obrat sonca, začetek nove zemeljske poti okrog sonca, temveč je vera v osebnega Boga, ki se je razodel v Jezusu Kristusu. Zato praznik, ki slavi začetek novega leta, ne more biti verski praznik. Kristjani takrat slavimo druge skrivnosti, čeprav skupaj z drugimi praznujemo tudi začetek novega leta. Tudi kristjani se veselimo novega leta in tudi za kristjane je novo leto prehod iz starega v novo, samo da to ni predmet našega verovanja. Novo leto je kot začetek novega leta civilni praznik, ne verski. Poznajo ga tudi druga verstva, čeprav novega leta ne začenjajo vsa sočasno.

V veri pa slavimo novo leto najprej osmi dan Kristusovega rojstva. Osmi dan je imel v sklopu praznika, ki so ga obhajali cel teden, velik pomen. Pomenil je konec verskega praznika, zato so ga obhajali zelo slovesno. Pri Judih je velika noč (pasha) trajala cel teden, od 14. nizana, ki je bil sicer dan pripravljana na pasho, do 21. nizana, ki je veljal za zadnji dan praznika. Od teh prazničnih dni sta bila najpomembnejša prvi in zadnji dan.

Takšno praznično osmino ima tudi božič. V bogoslužju je vsak dan praznične osmine praznik prvega reda, posebno slovesen je zadnji dan božičnega tedna, ki sovpadе z novim letom. Prav zaradi tega sovpada obhajamo osmi dan Kristusovega rojstva na zunaj kot slovesen praznik.

Po koncilu se ta dan imenuje tudi praznik Božje Matere Marije. Ker je Marija rodila Božjega Sina, je prava božja mati. In ker velja na božič naša pozornost bolj Sinu, ki ga je rodila, je prav, če na osmino božiča velja pozornost njej. Tako je prvi dan božiča praznik Božjega Sina, zadnji pa praznik Božje Matere Marije.

Ker na ta praznik beremo evangelij o Kristusovem obrezovanju, se je pred koncilom imenoval Gospodovo obrezovanje. Luka kratko poroča: »Ko je minilo osem dni, da bi bil otrok obrezan, so mu nadeli ime Jezus, kakor ga je imenoval angel, preden je bil spočet« (2, 21).

Mojzesova postava je ukazovala, da je treba dečka osmi dan po rojstvu obrezati (1 Mz 17, 9 sl.: 21, 4). To je bilo

slovesno dejanje, ki ga je navadno opravil oče ali kak drug obrezan moški ob navzočnosti desetih prič. Z obrezo je otrok postal član izvoljenega naroda. Obreza je bila znamenje zaveze z Bogom in poroštvo mesijanskih dobrin, ki jih je Bog obljubil Abrahamu in njegovemu potomstvu. Pri Judih je imela izključno verski pomen, drugi narodi pa so jo uporabljali iz higijenskih razlogov. Z njo so se hoteli zavarovati pred smrtno boleznijo antraks. Jezusu se pač ni bilo treba obrezati, ker je bil Božji Sin, vendar se je podvrgel postavi, da »je odkupil tiste, ki so bili podložniki postave« (Gal 4, 5).

Pri obrezi so dečku dali tudi ime. V očaški dobi so dali otroku ime takoj ob rojstvu (1 Mz 21, 3), pozneje pa se je pod vplivom Grkov, ki so dajali otrokom ime 7. ali 10. dan po rojstvu, uveljavila navada, da so dali ime šele pri obrezi. Jožef in Marija sta vsak zase zvedela, kako naj bo otroku ime. Imena Jezus mu torej nista dala po svoji presoji, temveč je Bog svojemu Sinu sam določil ime.

Novo leto...

Rekel sem angelu, ki je stal na pragu leta:

„Daj mi luč, da bom z zanesljivimi koraki stopal negotovosti naproti!“

Angel mi je odgovoril:

„Pojdi v neznano in položi svojo roko v božjo. To je bolje kot luč in bolj zanesljivo kot znana pot.“

* * *

Mlad mož je sanjal, da je prišel v trgovino. Za pultom je stal angel. Vprašal ga je:

„Gospod, kaj prodajate?“

„Vse, kar hočete,“ je odvrnil angel.

Mladi mož se je razveselil in je začel naštevati:

„Če je tako, bi želel konec vojne, boljše življenjske pogoje za vse ljudi, odstranitve revnih četrti v latinski Ameriki, delo za brezposelne, več občestvenosti in ljubezni v Cerkvi ter...“

Še bi našteval, a ga je angel prekinil:

„Oprostite, mladi mož! Napačno ste me razumeli. Ne prodajamo sadov, ampak samo semena.“

Slovensko pomeni Jezus: Bog (Jahve) je rešitelj.

Naj bo praznik vsebinsko še tako različen, velja novo leto v zavesti ljudi za drugi božični praznik. Pred njim je drugi sveti večer, Silvestrovo, in ljudje spet pokadijo in poškopirajo svoje domove. ●

Bodi naš mir

RAFKO VODEB

*Zbudi se, ljudstvo,
ki si pilo iz Njegove roke,
otresi prah in stri okove,
tvoj Bog te je odkupil
ker te ljubi!*

*Prišla je noč,
ki je najlepši Dan,
ker nismo več sirote:
z nami so Oče, Brat in Mati,
vsi smo si v njih sestre in bratje.*

*Blagor ti, ki si Besedi verovala:
Bog je vtisnil svoj obraz človeku,
Bog je zdaj človek, Dete,
Bog za vse ljudi do konca časov.*

*Ta hlev, to nočno rojstvo,
ta zvezda sredi teme src,
podoba božje nežnosti, Marija —
tako spremenil si obličje zemlje.
To Dete: on je naš mir, pravičnost
in rešenje.*

*Bodi naš mir, ki ne pozna obupa,
obvaruj nas pred mirom
zmagovalcev!
Naj bomo ljudstvo, ki ti poje hvalo!
SLAVA BOGU
IN NA ZEMLJI MIR.*

Svetniki meseca

2. januar — Sveti Bazilij Veliki in Gregor Nacianski, škofa in cerkvena učitelja

Sv. Bazilij (330-379) je umrl 379 kot škof v Mali Aziji. V svojih spisih je poglobljajal na-uk o Svetem Duhu in o resničnem božanstvu Jezusa. Zaradi smernic za meniško življenje je dobil naziv „oče vzhodnega menišтва“. Njegov sodobnik Gregor iz Nacianza (330-389) je kot carigraski škof branil pravi nauk o Sveti Trojici na II. vesoljnem cerkvenem zboru. Zaslužil je ime „teolog“, znanstvenik (cerkvenega) božjega nauka.

7. januar — Sv. Rajmund Penjafordski, duhovnik

Sv. Rajmund iz Penjaforta pri Barceloni v Španiji (ok. 1175-1275) je kot velik strokovnjak cerkvenega prava na papežovo željo zbral odločbe papežev 12. in 13. stoletja. Postal je tretji vrhovni predstojnik dominikanskega reda in se zelo zavzemal za odkupovanje krščanskih ujetnikov pri mohamedanskih oblasteh Španije in Severne Afrike. Umrl je l. 1275.

11. januar — Sv. Pavlin Oglejski, škof

Sv. Pavlin II. ima kot oglejski patriarh (787-802) v času cesarja Karla Velikega veliko zslug za utrjevanje krščanskega nauka med našimi predniki južno od Drave. Po porazu Obrov je prepotoval slovenske kraje in naredil načrt za evangelizacijo naših prednikov. S salzbuškim škofom Arnom sta se v Čedadu domenila, naj bo Drava meja njunega misijonskega delovanja med Slovenci. Cesar je kasneje Dravo potrdil za mejo med metropolijama. Pavlina imenujejo tudi „apostola Slovencev“.

17. januar — Sveti Anton, opat

Sveti Anton (ok. 250-356) je s svojim zgledom puščavniškega življenja v Egiptu pritegnil mnogo posnemovalcev. Umrl je 105 let star v Gornjem Egiptu. Njegovo življenje je popisal sv. Atanazij in s tem spodbudil razcvet menišтва.

20. januar — Sveta Fabijan in Boštjan, mučenca

Sv. Fabijan (ok. 200-250) je vodil kot papež katoliško Cerkev 14 let. Ko pa je zavladal v Rimu cesar Decij, je postal ena prvih žrtev cesarjevih protikršćanskih zakonov in umrl mučeniške smrti.

Sv. Boštjan ali Sebastijan je umrl mučeniške smrti ok. leta 300, v času rimskega cesarja Dioklecijana. Že od 4. stoletja dalje je znan njegov grob v Rimu ob Apijski cesti. Legenda pripoveduje, da je bil član cesarske telesne straže.

21. januar — Sveta Neža, devica in mučenka

Sveta Neža je že v zgodnji mladosti izpričala ljubezen do Kristusa z mučeniško smrtjo, verjetno konec 3. stoletja. Slavil jo je že papež Damaz, sv. Ambrož in drugi cerkveni očetje.

22. januar — Sveti Vincencij, diakon in mučenec

Sv. Vincencij (+ ok. 304) je bil pomočnik škofa Valerija v Saragosi v Španiji in je eden treh velikih diaconov mučencev poleg svetega Stefana in svetega Lovrenca. Prestal je mučeniško smrt okrog l. 304, v času rimskega cesarja Dioklecijana.

24. januar — Sv. Frančišek Saleški, škof in cerkveni učitelj

Sv. Frančišek je z gradu Sales (1567-1622) v savojski dolini v Švici kot škof v Ženevi deloval s spisi in govori za ohranitev nauka in gojitev duhovnega življenja (knjigi Filoteja in Teotim). Je zavetnik katoliškega časnikarstva. Umrl je v Franciji, v Lyonu, 1622.

25. januar — Spreobrnitev apostola Pavla

Že vsaj od 7. stoletja dalje se s posebnim praznikom v Cerкви spominjamo spreobrnitve zagrnjenega sovražnika prve Cerkve, Savla, ki je pozneje kot apostol Pavel izredno širil Kristusov nauk po rimskih pokrajinah.

26. januar — Sv. Timotej in Tit, škofa

Smrtni dan dveh učencev sv. Pavla, škofov Timoteja in Tita, ni znan. Zato se ju spominjamo na dan po prazniku spreobrnitve njunega učitelja. Timotej je bil škof v Efezu. Tit pa na otoku Kreti, kakor vemo iz pisem, ki jima jih je pisal sv. Pavel in so med novozaveznimi svetopisemskimi knjigami.

27. januar — Sv. Angela Mérici, devica in ustanoviteljica uršulink

Sv. Angela Mérici (ok. 1470-2540) iz Desenzana ob Gardskem jezeru v Italiji je 1535 ustanovila redovno družbo uršulink, bila vneta vzgojiteljica ženske mladine, posebno zapuščene, in je umrla 1540 v Bresciji.

28. januar — Sv. Tomaž Akvinski, duhovnik in cerkveni učitelj

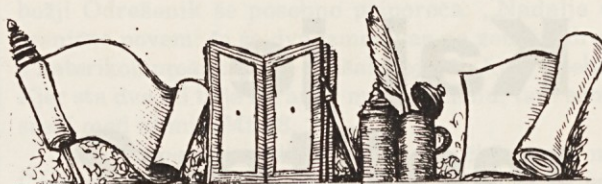
S. Tomaž Akvinski (ok. 1225-1274), iz družine grofov iz Aquina, je najslavnejši učenjak dominikanskega reda. Odlikoval se je po odličnem znanju filozofije in tologije, zato je tudi zavetnik katoliških visokih šol. Njegova dela so še danes kažipot po pravem bogoslovju. Umrl je na poti na 2. lyonski vesoljni cerkveni zbor 1274, 1369 pa so prenesli njegovo truplo v Toulouse.

31. januar — Sv. Janez Bosco, ustanovitelj salezijancev

Sv. Janez Bosco (1815-1888) je ustanovitelj redovne družbe salezijancev in soustanovitelj Hčera Marije Pomočnice. Bil je velik vzgojitelj, apostol zapuščene mladine in pospeševalec duhovniških poklicev. Umrl je 1888 v Turinu v Italiji.

Sveto pismo ali Biblija

mora najti pot k vsakemu človeku

FRANCE ROZMAN

- * Sveto pismo zbujajo zanimanje sveta
- * Prevedeno v 1577 jezikov
- * Letno izide 100.000.000 izvodov

Med knjigami svetovne književnosti zavzema Sveto pismo posebno mesto. Že ime pove, da je to sveta knjiga. Takšno je zaradi svojega nastanka. Čeprav je nastajalo tako kot vsaka knjiga in je na zunaj tudi podobno knjigi, je vendar Bog pri njegovem nastanku tako sodeloval, da je sveti pisatelj „zapisal to in samo to, kar je Bog hotel, da je zapisal“, je dejal papež Leon XIII. To božje sodelovanje imenujemo navdihnjenje ali inspiracija. Tako ni nastala nobena druga knjiga svetovne književnosti, zato Sveto pismo ne le vsebuje božjo besedo, temveč je božja beseda. O tem so prepričani tako Judje, pri katerih je nastala Stara zaveza, kakor kristjani, pri katerih je nastala Nova zaveza in je bila v začetku 2. st. pridejana Stari zvezi kot njej enakovreden del. Tako je nastalo Sveto pismo ali Biblija.

Knjige Stare in Nove zaveze

Deli se na Staro zavezo (46 knjig) in Novo zavezo (27 knjig). Med njima je najtesnejša vez. Ta vez je Jezus Kristus. Jezus se je nenehno skliceval na to, kar je bilo „napisano o njem v vseh knjigah Svetega pisma“ (Lk 24, 27) in samo petnajst let po njegovi smrti je apostol Pavel zapisal, da njegova smrt ni bila le posledica človeškega nasilja, temveč je tako umrl, da se je spolnilo vse, „kakor je bilo v knjigah Svetega pisma in da je tretji dan vstal, kakor je v knjigah Svetega pisma“ (1 Kor 15, 3-4). Bog se je v Jezusu dokončno razodel, tako da je „najgloblja resnica o njem in človekovem zveličanju zasijala v Kristusu, ki je obenem srednik in polnost vsega razodetja“ (BR 2).

Izjemna knjiga po vsebini

Zaradi božjega sodelovanja pri nastajanju Svetega pisma je Sveto pismo izjemna knjiga tudi po vsebini. V njem je vključena nepresežna božja modrost. Do takšnega spoznanja Boga in namena, ki ga ima Bog s človekom, se človek sam ne bi nikdar povzpел, „če mu Bog ne bi dal modrosti in mu iz višav poslal svojega svetega Duha“ (Mdr 9., 17). Zaman

iščemo v sočasni književnosti starih vzhodnih narodov umetniške dosežke, kot jih odkrivamo na straneh Svetega pisma. To ni nobeno pretravanje. Treba je samo primerjati vsebino knjig, ki posnemajo svetopisemske — rečemo jim apokrifi, — ali drugo svetopisemsko književnost in se takoj prepričamo, kaj zmore človekov duh brez Boga. Navadno gre samo za bujno domišljijo, ki prej odbija kot privlači, zlasti pa človeka ne uvaja v polnost življenja. V Svetem pismu pa sveti pisatelj v luči božjega razsvetljenja spretno povzema modrost starega Vzhoda, tako da Sveto pismo ne ohranja le sledove najstarejših človeških kultur in je zato najstarejša knjiga na svetu, temveč jih v luči božjega razodetja tako spretno povezuje z življenjem, da je za vse čase najboljši kažipot v polnost življenja.

Nova zveza pa je božjo modrost tako približala grškorinskemu svetu, da je postala temelj njegovemu duhovnemu snovanju, tako da njegove kulture in umetnosti vseh vrst, besedne, glasbene, likovne sploh ne moremo razumeti, če ne poznamo Svetega pisma. Sveto pismo se je vgradilo v svet, v katerem je nastajalo, da je bilo temelj in pobuda njegovemu duhovnemu snovanju.

Ne samo naša književnost, tudi književnosti drugih slovanskih in evropskih narodov so se začele tako, da je Sveto pismo prebudilo njihov nastanek. Brižinski spomeniki, rateški in stiški rokopis koreninijo v svetopisemski miselnosti, književnost sama pa se je začela s prevajanjem Svetega pisma. Ena prvih slovanskih knjig je Trubarjev prevod Matejevega evangelija (1555), njegov Ta celi Novi Testament (1582) in Dalmatinova Biblija (1584) pa temelj slovenski književnosti in kažipot jeziku za več stoletij. Z božjo modrostjo prešinjeno življenje je bogatilo življenje in dvigalo njegov duhovni vzpon.

Bog govori s človekom

Sveto pismo je sad zaveze Boga s človekom. Po njem Bog govori s človekom, kakor človek govori s

človekom. V njem je mogoče srečati Boga, zato ni bilo nikoli samo zgodovina, temveč prelom zgodovine, osebne in narodne. Po njem Bog postavlja človeka pred odločitve, ga kliče k spreobrnjenju in mu odpira pogled v prihodnost; vse to pa pomeni prelom v življenju. Sveto pismo je bilo vedno vodilo življenja. „Karkoli je bilo namreč napisano pred nami, je bilo napisano v naše poučevanje, da bi oprti na potrpežljivost in na tolažbe, ki jo daje Sveto pismo, zdržali v upanju“ (Rim 15, 4). Sveto pismo uči ljudi živeti. Kdor se vanj pogloblja, nikoli ne odide prazen, ker „ne moreš spustiti vanj vedra svojega duha, ne da bi potegnil iz njega delno polno zlata“ (F. Nietzsche). S Svetim pismom v roki in v srcu ima človek več modrosti, kot če bi poznal vsebino vseh knjig sveta.

To sluti v njem tudi naš čas. Čeprav mnogi govorijo, da je Bog mrtev, Sveto pismo ne preneha zbujati zanimanja sveta. Vedno znova ga prevajajo in izdajajo v vseh mogočih oblikah, od učenih znanstvenih izdaj, prek poljudnih filmov, stripov in kaset. Po statistiki iz l. 1975 je v celoti ali vsaj delno prevedeno v 1577 jezikov, v katerih govori 95 odstotkov človeštva. Na leto izide prek sto milijonov izvodov, tako da je še vedno uspešnica književnega sveta.

Pogovor z Bogom

Sveto pismo mora najti pot k vsakemu človeku. Vsak naj bi imel svoje lastno Sveto pismo, da bi ga lahko bral, kadar bi ga hotel. Sveto pismo, posebno Nova zaveza, mora biti naš sopotnik. Za posebno duhovno rast je branje Svetega pisma nenadomestljiv pripomoček. Da bo branje olajšano, je svetopisemskemu besedilu v obliki uvodov in opomb dodan kratak, vendar nujen komentar. Ker pa je pobožno branje Svetega pisma prej pogovor z Bogom kot raziskovanje, je svetopisemsko besedilo, po katerem nam Bog govori, najbolj neposreden stik z Bogom; opombe nam ta stik le pripravljajo.

Kaj je molitev?

Prirejeno po JANKU KONCILJA, DJ

Kaj je molitev? Kratko in jasno rečeno: *molitev je pogovor z Bogom*. Tako smo se naučili iz katekizma v rani mladosti. Tako učijo cerkveni učitelji, nas uči Cerkev. Da je molitev res pogovor, nas uči tudi najboljši učitelj Jezus Kristus s svojim zgledom. Evangelij pripoveduje: Ko so se vrnili učenci z misijonskega dela in vsi veseli pripovedovali Jezusu o svojih uspehih, se je Jezus razveselil v Svetem Duhu in rekel: „Slavim te, Oče, Gospod nebes in zemlje, ker si to prikril modrim in bistrim, razodel pa malim. Da, Oče, tako ti je bilo vseh“ (Lk 10. 21).

Molitev je pogovor z Bogom. — Otroci se večkrat pogovarjajo z atom in mamom. Odkrivajo jima svoje misli, želje, načrte, uspehe, neuspehe... Onadva jim rada odgovarjata. Pogovarjajo se tudi s prijatelji. Izmenjavajo si v prijetnem pogovoru vse, kar jim pride na misel. To so pogovori z dragimi in najdražjimi osebami, vendar le z ustvarjenimi bitji. V molitvi pa se pogovarjamo s Stvarnikom, ki nas je ustvaril po svoji podobi, obdaril z razumom in svobodno voljo. V pogovoru z njim mu prav tako lahko odkrijemo srce in mu povemo vse, kar se v njem poraja. Seveda, pustili mu bomo tudi, da nam on kaj pove. Pazljivo moramo prisluhniti njegovim besedam! On, ki je neizmerno dober, ki nas je iz ljubezni ustvaril in odrešil, nas bo vprašal, ali ga imamo radi, ali ga ljubimo. In ali smo dobri do vseh ljudi, zlasti do najbližjih. Kaj mu bomo odgovorili? Ali ne z apostolom Petrom: „Gospod, ti veš, ti vse veš, da te imam rad“ (Jn 21,17).

Nekaj naravnega je, zdrava pamet razume, da se med seboj pogovarjamo. Kako se ne bi z Bogom? Temeljna molitev, ki nas jo je Gospod naučil, je tudi iskren pogovor z nebeškim Očetom: „Oče naš, ki si v nebesih, posvečuje naj se tvoje ime...“ (Mt 6, 9). Kadarkoli torej molimo očenaš, smo v pogovoru z Bogom. Gospodova molitev nas obenem stalno uči, naj gledamo na to, da bodo tudi druge naše molitve iskren, pritrčen pogovor z Bogom.

Molitev je raznovrstna

Če se oziram na namene molitve, jo delimo v *slavilno, zahvalno, zadostilno in prosilno molitev*.

Ko se naše srce raduje zaradi božjih popolnosti, ki jih vidi na Stvarniku, mu odkriva svoje veselje zaradi tega, je to *slavilna molitev*. Tako slavo daje Bogu Marija v svojem magnificatu: „Moja duša povečuje Gospoda in moj duh se raduje v Bogu, mojem zveličarju, ker se je ozrl na nizkost svoje dekle“ (Lk 1, 47-48). Slavi Boga v njegovi dobroti.

Kadar priznamo pred Bogom, da smo prejeli od njega toliko materialnih dobrot, toliko dobrin, dosežkov znanosti, tehnike, umetnosti, toliko vrednot Kristusovega odrešenja in mu zato rečemo iskren: hvala Ti, je to *zahvalna molitev*. Poglejmo Gospoda v zahvalni molitvi. Preden obudi Lazarja, moli: „Oče, zahvalim se ti, ker si me uslišal. Vedel sem, da me vselej uslišiš, toda zaradi ljudi, ki stoje okrog mene, sem rekel, da bi verovali, da si me ti poslal“ (Jn 11, 41-42).

Zadostilna molitev je, ko se skesano obračamo k Bogu kot nekoč kralj David: „Usmili se me, Bog, po svoji milosrčnosti. In po obilnosti svojega usmiljenja izbriši mojo pregreho“ (Ps 50, 1-2). Ali kot cestinar v evangeliju: „Bog, bodi milostljiv meni grešniku!“ (Lk 18, 13).

Ko pa prosimo Boga takega daru zase ali za druge, je pa *molitev prosilna* ali *prošnja*. Prošnja izreka Jezus npr. na križu: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo“ (Lk 23, 34).

Druga razdelitev molitve je: *miselna* in *ustna*. *Miselna* je, če se dvignemo samo v mislih in željah k Bogu. Kakor na svojega ata in mamom lahko samo pomislimo ali samo zahrepenimo po njima v srcu, ne da bi izrazili svoje misli in želje z ustnicami, tako se lahko povzpne k Bogu, ne da bi kaj z ustnicami govorili.

Če pa svoje misli in želje, s katerimi se obračamo na Boga, z jezikom in ustnicami izgovarjamo, je to *ustna molitev*.

Miselna molitev je lahko brez ustne, ustne pa ni brez miselne. Zakaj? Kadarkoli namreč premišljamo z ustno molitvijo, ne molimo samo z jezikom, temveč pridružimo besedam pozornost duha in *vžgimo srce*, sicer bi nas

Konec zgodbe s kimavcem

VLADIMIR KOS

*Kimavec, kimavec,
kje na nebeški obali
pústil luno si sám?
K strunam viharjeve kitare
se lepijo solzé.*

*V oknu zrcali se kimavčev kim:
Naj končam povest —
nje ne bo k cesti;
nov si nocoj nakit nadeva
iz v dalji skritih zvezd...*

*Okno hitim odpret.
Kimavec, k boru sloneč, strmi.
Zvezde visijo v vejah.
A on in jaz jih smeja
le v pesem nizati.*

pokaral Gospod, kot nekoč Izraelce: „To ljudstvo me časti z ustnicami, njih srce pa je daleč od mene“ (Iz 19, 13).

Potem imamo *javno* in *zasebno* molitev.

Javna molitev je tista, ki jo opravlja služabnik Cerkve, on je izrecno za to pooblaščen, da moli v imenu vse Cerkve. Javno molijo duhovniki, ko vsak dan opravljajo brevir, ko mašujejo, ko dele svete zakramente, ko blagoslovljajo. „Vsak veliki duhovnik je vzet izmed ljudi in postavljen ljudem v korist za to, kar se nanaša na Boga, da daruje darove in daritve za grehe“ (Heb 5, 1). Javno molitev opravljajo duhovniki lahko na javnem ali zasebnem prostoru, npr. ko molijo brevir ali v cerkvi ali v svoji sobi. Javno molitev vrše duhovniki vedno z določenimi molitvenimi obrazci (formularji), se pravi: v natančno določenih besedah vklesane molitve.

Zasebna molitev je tista, ki jo moli človek sam od sebe, iz lastne pobude, zase ali za druge, brez kake pooblastitve Cerkve. Zasebno (privatno) molitev lahko izrazimo z obrazci, že od Cerkve predloženimi, ali jo narekujemo prosto, kakor nam dá srce. Enkrat nam pomaga, da se združimo z Bogom, bolj ta molitev, ki jo sproti tkemo s praviimi besedami, prav kakor nam naravnost privrejo iz srca, drugič nam pomaga, da dvigamo srce k Bogu, že od Cerkve pripravljena molitev, posebno če smo utrujeni, nerazpoloženi. Tudi nam bo šla zdaj ta bolj od rok, zdaj druga; poslušimo se zdaj ene, zdaj druge, katera nam pač bolj pomaga, da se združimo z Bogom.

Poglejmo še novo vrsto molitev! Molitev je lahko *skupna* ali *molitev posameznika*.

Skupna je, če se dva ali trije združijo in molijo ali za iste namene ali vsak za svoje. Skupna je npr., ko člani družine zvečer skupno molijo rožni venec. Skupno molitev

božji Odrešenik še posebno priporoča: „Nadalje vam resnično povem: če se dva izmed vas na zemlji združita v katerikoli prošnji, ju bo uslišal moj Oče, ki je v nebesih. Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi“ (Mt 18, 20).

Molitve posameznika je, če vsak čisto sam moli. Čeprav Gospod posebno priporoča skupno nolitve, vendar ceni tudi molitev posameznika. To se vidi iz onih njegovih besed, ko nam na srce polaga, naj v molitvi ne iščemo človeške časti, kot so jo iskali častihlepni farizeji: „Kadar pa ti moliš, pojdi v svojo sobo, zapri vrata in moli k svojemu Očetu, ki je na skritem. In tvoj Oče, ki vidi, kar je skrito, ti bo povrnil“ (Mt 6, 6).

Če pa merimo čas, je molitev *kratka* ali *dolga*, je hitra, kakor blisk. Lahko v eni sami sekundi naša misel šviga k Bogu. Imamo zgled take molitve že v Sv. pismu, npr. Božja mati: „Vina nimajo več“ (Jn 2, 3), angeli: „Slava Bogu na višavah“ (Lk 2, 14), slepi berač Bartimaj: „Jezus, Davidov Sin, usmili se me!“ (Mr, 10, 47) in še več drugih zgledov.

Lahko se pa celo uro ali še več naša srca pogovarjajo v hvaležni ljubezni z božjim Odrešenikom.

Ko se vadimo v raznovrstnih molitvah, visoko cenimo liturgično molitev. To opravljajo duhovniki pri bogoslužnih opravilih, ko darujejo sv. mašo, dele svete zakramente, blagoslovljajo.

* * *

Na prosto nam je dano, da menjavamo molitev in si izbiramo zdaj to zdaj ono. Le ohranimo voljo za molitev, radi in dobro molimo v kakršnihkoli okoliščinah življenja. Gospod nam bo pomagal, da bomo vselej z zaupnim in ljubečim srcem molili: „Gospod, k tebi kličemo, hitro mi pomagaj, čuj moj glas, ko kličem k tebi! Naj se dviga moja molitev kakor kadilo, moje roke kot večerna daritev“ (Ps 141,1-2).

Župnijska cerkev v Mirni Peči na Dolenjskem, 13. oktobra 1991 - „Argentinski“ bogoslovec Andrej Poznič med obredom, pri katerem je prejel red diakonata. - V duhovnika bo predvidoma posvečen 29. junija 1992.

Lastnosti, stopnje in znamenja

STEFAN STEINER

LJUBEZNI do BOGA

Prava krepost ljubezni do Boga je nad vse velika: „Gospod je naš Bog, Gospod edini. Ljubi torej Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem in vso močjo. To je prva zapoved (Mr 12, 29-30).

„Nad vse velika“ ljubezen pomeni: Boga moramo ljubiti bolj kakor sami sebe, bolj kakor kogar koli ali kar koli (prim. Lk 14, 26-33; Mt 10, 37-39).

Boga moramo ljubiti, kolikor moremo (z ozirom na svoje naravne in nadnaravne sposobnosti); vse drugo, kar je dobro, ljubimo zaradi Boga.

„Mera naše ljubezni do Boga je: čez vsako mero ga ljubiti. Ljubezen ima vendar za cilj Boga, ki je neizmeren in neskončen. Kako bi torej mogla naša ljubezen imeti konec in mero?“ (sv. Bernard) Boga torej ne moremo nikoli zadosti ljubiti.

Boga moremo ljubiti nad vse, čeprav bi morda koga čustveno bolj ljubili, npr. starše. Za ljubezen nad vse se zahteva, da ga hočemo ljubiti nad vse in da ga ocenimo ter postavljamo nad vse. Zahteva se torej nujno ljubezen volje.

Ljubezen do Boga mora biti notranja: „Zakaj močna kakor smrt je ljubezen, neizprosna kako podzemlje njena gorečnost; njeni žari so žari ognja, njeni plameni Gospodovi plameni. Velike vode ne morejo pogasiti ljubezni“ (Vp 8, 6-7)

Notranja ljubezen ne pomeni le kake čustvenosti ali občutja, čeprav je tudi to dvojje potrebno, pač pa pomeni

stalno razpoloženje volje, da spoštuje Boga bolj kot vse in se mu predaja, pomeni našo ljubezensko miselnost, ki je usmerjena k Bogu in pripravljena zanj vse storiti.

Ljubezen do Boga je sama po sebi dejavna: „Otročiči moji, ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanju in resnici“ (1 Jan 3, 18; prim. Mt 7, 21 sl.; Kor 13, 4-7).

Ljubezen do Boga, ki je, „v resnici“ notranja, se nujno preliva v dejanja. „Ljubezni dokaz, dejanj je pokaz“ (Gregor Veliki).

STOPNJE

Prva stopnja ljubezni do Boga je t. i. začetna ljubezen, ki grešnika nagiba, da se trudi za opravičenje, da npr. obudi kesanje. Ta ljubezen še ni krepost ljubezni.

Druga stopnja ljubezni do Boga je vlti dar božje ljubezni, ki ga človek sprejme z opravičenjem. To je že krepost ljubezni.

Tretja stopnja ljubezni do Boga je pripravljenost kristjana, da s pomočjo daru božje ljubezni raje vse izgubi, kakor pa da bi Boga žalil s smrtnim grehom.

Naslednja stopnja ljubezni je prizadevanje kristjana, da se ogiblje sploh vsakega greha ter izpolnjuje zapovedi.

Najvišja stopnja ljubezni je sobivanje in soljubljenje in delovanje s Kristusom (prim. Gal 2, 19-20:

„sem... umrl, da bi živel Bogu; s Kristusom sem križan; živim pa ne več jaz, ampak v meni živi Kristus; kolikor pa zdaj živim v telesu, živim v veri v Sina božjega, ki me je vzljubil in zame dal sam sebe“).

ZNAMENJA

Sv. pismo posebno poudarja kot znamenje ljubezni do Boga dela ljubezni bližnjemu: „Kdor ima premoženje sveta in vidi brata v pomanjkanju, pa svoje srce pred njim zapre, kako more biti ljubezen božja v njem? Otročiči moji, ne ljubimo z besedo..., ampak v dejanju in v resnici“ (1 Jan 3, 17-18).

Dela ljubezni bližnjemu so dela ljubezni Bogu: „Kar ste storili kateremu izmed teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili“ (Mt 25, 40).

Merilo za ljubezen do Boga je torej ljubezen do bližnjega.

Izrazita znamenja ljubezni do Boga: poslušanje božje besede, prejemanje Evharistije, molitev in krščanska bratska edinost.

Kesanje in pripravljenost za spokojna dela.

Sv. Pavel večkrat izjavlja, da je apostolat znamenje ljubezni do Kristusa (prim. Rimlj 8, 35), prav tako pa apostolat vernikov (prim. 1 Tes 1, 6-9). Isto zelo poudarja tudi 2. vatikanski cerkveni koncil (prim. npr. L 7, 5).

MIR, EDINOST

Ljudem, ki ni jim sloge mar,
ne gre spod rok nobena stvar,
zaman je ves napor - njih delež je le muka.

Da voz prepeljejo, so se ondan
zmenili rak, labod in ščuka.
Vsi trije so lepo se vpregli vanj;
napenjajo moči, a voz nikamor noče!
Saj breme ne bi bilo zanje pretežko,
al' kaj: labod se vzpenja pod nebo,
rak vleče pač nazaj, a ščuka v vodo hoče.
Kdo kriv je in kdo ni — kaj sodili bi mi;
a voz še danes tam stoji.
(J. A. Krilov)

MISLI ZA JANUAR

Slikar je naslikal hišo miru. Veliko in trdno, v prijaznih in harmoničnih barvah. Slika je dihala prijazno ozračje. Majhen deček jo je opazoval zelo pozorno. Naenkrat pa je rekel:

„Oče! Na tej sliki nekaj manjka. Poglej, na vratih ni kljuke! Kako pa naj pride mir v hišo, če ni kljuke?“

Oče, ki je bil presenečen nad fantovim pozornim opazovanjem, je rekel: „Slikar gotovo ni pozabil kljuke, pač pa jo je namenoma izpustil. Mir lahko pride v hišo le, če mu od znotraj odpremo vrata in pustimo, da ostane med nami.“

Sv. Franciška Asiškega je študent vprašal, kaj lahko naredi za mir. Francišek mu je dal presenetljiv odgovor:

„Ne zapirajte vrat tako glasno!“

Največji odstranjevalec ovir krščanskega življenja —

SPOVED

Zakrament sprave

ŠTEFAN STBINER

»Ko sem bil otrok, sem govoril kakor otrok, mislil kakor otrok, sodil kakor otrok; ko sem pa postal mož, sem opustil, kar je bilo otroškega... Zdaj pa ostane vera, upanje in ljubezen, to troje; največja med njimi pa je ljubezen« 1 Kor 13, 11. 13).

V čem je poudarek?

Ta nauk Sv. pisma poudarja dvoje: najprej, da je srčika krščanskega življenja delovanje v veri, upanju in ljubezni, potem pa, da mora kristjan v teh krepostih neprestano rasti, postajati iz otroka mož.

Odstranjevalec ovir Vrelec Kristusovega življenja

Kakor v naravnem življenju človekov telesni in duševni razvoj marsikaj ovira, npr. bolezen, nesreča,

osebna nemarnost, tako se to dogaja tudi v življenju z Bogom. *Najhujše ovire tu so tiste, ki nastopajo proti veri, upanju in ljubezni.* Podobno kakor je za telesno in duševno rast potrebna hrana, vzgoja, delo, itd., tako je tudi za rast krščanskega življenja, posebno za srčiko tega življenja, *nujna Kristusova milost.*

Največji nenehni odstranjevalec ovir krščanskega življenja je zakrament sprave. Odpravljati jih mora predvsem tam, kjer povzročajo največ škode, pri bistvenem v tem življenju, *pri veri, upanju, ljubezni.* Poleg tega pa je ta zakrament — kot vsak zakrament — *vrelec Kristusovega življenja za »to troje«, brez katerega krščanskega življenja ni.*

Pozabljam na greh — opustitve!

Ko razmišljamo o veri, upanju in ljubezni v perspektivi spovedi, npr. pri spraševanju vesti, se navadno *ustavljamo* le ob tistem, kar smo naredili proti tem krepostim, *pri grehah storitve, in radi pozabljam* na vse, česar za te kreposti nismo naredili, pa bi morali, *na grehe opustitve.* Kakor skušnje kažejo, pa je ravno *nemarnost pri delu za rast »tega trojega«* ne samo vzrok za grehe proti njemu, ampak do neke mere tudi za vse druge grehe.

V razmišljanju, ki bo moglo zajeti le najpotrebnejše, bomo zato prav pozorni na opustitve, ki ogrožajo temelje krščanskega življenja, ko puščajo v zakrnelosti vero, upanje in ljubezen.

Vera in spoved

Skrb za vero

V Sv. pismu je temeljnost vere za krščansko življenje kar najodločneje

Iz življenja

SPOVED

Mlad duhovnik bi moral pridigati v ječi. Več dni je iskal primerne besede, ki bi naj omehčale trda srca ujetnikov.

Ko je stopil v dvorano, so ga jetniki hladno in posmehljivo opazovali. S tiho molitvijo za božjo pomoč je duhovnik stopal proti prižnici. Na predzadnji stopnici se je spotaknil in padel ter se skotalil po tleh. Po dvorani se je razlegel smeh.

Nekaj trenutkov je bil duhovnik kot ohromel od bolečine in sramu. Nato je skočil pokonci, se povzpел na prižnico in se smeje obrnil h kaznjencem:

„Možje! Prav zato sem prišel: hotel sem vam pokazati, da je treba vedno, kadar padeš, tudi vstati!“

MOLITEV

Arški župnik je opazil v cerkvi moža, ki je klečal pred tabernakljem. Misli je, da je pač eden tistih obiskovalcev, ki so prišli Bogu potožiti svoje gorje. Ko pa ga je čez eno uro našel na istem mestu in v istem položaju, ga je vprašal:

„Povej mi, kaj ves čas pripoveduješ Bogu?“

Mož mu je odvrnil: „Pravzaprav nič, gospod župnik.“

Pokazal je na tabernakelj in rekel: „Jaz gledam njega, on pa gleda mene.“

Misijonar je opazil v cerkvi moža, ki je po vsaki nedeljski maši še dolgo časa klečal v kapeli. S prekrizanimi rokami je strmel na oltar in molčal. Nekoč ga je misijonar vprašal, kaj ves čas dela. Mož mu je smeje odgovoril:

„Sončim si dušo.“

DENAR

Denar je zelo važen faktor v življenju. Reši mnogo hudih situacij, vendar... z njim ni možno kupiti tistega, kar je naposled naša prva želja:

Lahko — recimo — kupimo posteljo, ne pa spanca.
Hrano, ne pa apetita.
Knjigo, ne pa lepote.
Hišo, toda ne doma.
Zdravilo, ne pa zdravlja.
Zabavo, ne pa sreče.
Križ, ne pa vere.

Prostor na najbolj luksuznem pokopališču — ... ne pa nebes.

Sledi na 14. strani

S prejšnje strani

izpričana: »Brez vere pa ni mogoče biti (Bogu) všeč. Zakaj, kdor hoče priti k Bogu, mora verovati, da je in da je tistim, ki ga iščejo, plačnik« (Hebr 11, 6); »Ce boste imeli vero kakor gorčično zmo, porečete tej gori: Prestavi se od tod tjakaj! in prestavila se bo in nič vam ne bo nemogoče« (Mt 17, 20); »Po veri« imamo življenje v Kristusu (Jan 20, 31); »Kdor ne bo veroval, bo pogubljen« (Mr 16, 16).

Iz tega in drugega nauka sv. pisma sledi ena največjih krščanskih dolžnosti, *skrb za vero*. Kdor bi to skrb opuščal, bi v nekaterih primerih zelo hudo grešil. Prav tako pa ta nauk resno opozaja, kako težke so grešne storitve proti veri.

Spoznavanje vere — stalna dolžnost

Vsak kristjan je dolžan svojo vero *spoznavati*. Gospod pravi: »To pa je večno življenje, da poznaš tebe, edinega pravega Boga, in katerega si poslal, Jezusa Kristusa« (Jan 17, 3). Ta dolžnost je za vse kristjane, ki so prišli k pameti, doživljenjsko velika, vendar z ozirom na starost, poklic, okolje, v katerem živi, itd. različno velika in zahteva tudi različne načine spoznavanja. Tiste, ki morajo vero posredovati drugim, npr. starše, duhovnike, verske pisatelje itd., še dodatno veže, enako tudi kristjane, ki žive v družbi, kjer v javnem življenju vlada ateizem, protiverska propaganda itd. *Spoznavanje vere je stalna dolžnost tudi zato, ker se poznavanje krščanskega verovanja in življenja po neprestanem delovanju Sv. Duha v Cerkvi razvija*, razvija pa se tudi svet in ostalo življenje, kar vse zahteva novih verskih uvidov. Pomislimo samo, koliko novih pogledov in obogatitev je prinesel naši veri 2. vatikanski koncil.

Kdor je obiskoval verouk samo za prvo obhajilo in birmo, kdor posluša pridigo samo za veliko noč ali božič, kdor skoraj nič verskega ne bere in razmišlja, kdor se trdovratno upira posedanjenju katoliške vere po 2. vatikanskem koncilu itd., tisti je, posebno če upoštevamo naše razmere, zanemaril spoznavanje vere. Kdor pa kolikor toliko redno s Cerkvijo živi, posluša pridige in verska predavanja, se razgovarja o verskih rečeh s kompetentnimi ljudmi, dovolj obiskuje mladinski verski nauk, itd.,

pri tistem ne bi mogli govoriti o zanemarjanju verskega spoznavanja.

Sprejeti nauk cerkvenega učiteljstva

S spoznavanjem vere je povezan *sprejem nauka cerkvenega učiteljstva*, to je papeževega ali vesoljnega cerkvenega zbora. »Kdor vas posluša, mene posluša« (Lk 10, 16), je Kristus izjavil o tem učiteljstvu.

Kdor po lastni krivdi ne bi hotel sprejeti kakšnega nezmotljivega nauka cerkvenega učiteljstva, npr. zaradi zadolženega neustreznega verskega spoznanja, bi grešil s krivoverstvom, npr. če bi zavračal dogmo o Marijinem vnebovzetju.

Nekoliko drugače je s sprejemanjem rednega nauka cerkvenega učiteljstva, to je tistega, ki ga papež, ali vesoljni cerkveni zbor, ali tudi škofje učijo kot resničnega — z ozirom na sedanje spoznanje Cerkve — vendar pa ne kot nezmotljivega. *Moralni nauk Cerkve je v veliki večini le redni nauk. Tudi redni nauk smo dolžni sprejeti z versko poslušnostjo* (prim. Rimlj 1, 5). Ker pa si ta nauk ne more lastiti pravice, da je zajel vso resnico, posebno še vso resnico v življenju posameznikov, je mogoče, da se kdo z njim ne more strinjati. Če do nestrinjanja pride pri kristjanu, ki je vestno skrbel za spoznavanje vere, in je nauk, s katerim se ne more strinjati, tudi vestno premislil, upošteval njegove razloge itd., ne moremo reči, da je ta katoličan grešil. Kdor pa kakšen redni nauk Cerkve zavrača, ker ga zaradi nemarnosti v spoznavanju vere ne more doumeti, ali ga noče temeljito premisliti, ali ne sprašuje cerkvenega učiteljstva, lahko težko greši.

Ni naša dolžnost, da kakšno izjavo cerkvenega učiteljstva o resničnosti privatnih čudežev ali prikazovanj, npr. v Lurdu, sprejmemo kot obvezo. V vsakem primeru pa moramo ohraniti spoštovanje do cerkvenega učiteljstva.

Kdor rednega nauka cerkvenega učiteljstva ne bi jemal resno, se ne bi pregrešil samo proti veri, ampak bi grešil tudi z napuhom. Cerkveno učiteljstvo ima zaradi asistence Sv. Duha, temeljitega preučevanja o stvari, ki jo uči, itd. daleč večje zagotovilo resnice kakor posameznik. Zato kristjan tudi ne sme zapadati propagandi, ki se danes rada pojavi proti kakšnemu cerkvenemu moralnemu nauku, ki ljudem ne godi. ●

Družina

MOŽ IN ŽENA

Ko srca ustvarja Bog višin,
iz raznih dela jih tvarin;
iz vsakikrat snovi
po dvoje src pa naredi
ter vrže jih med sirni svet,
da našla bi se v teku let!
Te stvarnik sam zaročil je,
za družbo jih določil je.
Presrečen ta, ki med ljudmi
srce enako si dobi,
ter sveta vez ga veže z njim!

— — —

Gorje pa, kogar zvodi strast,
bogastvo, slast in lepa rast,
da srce tako izvoli,
ki Bog mu ga zaročil ni!
Potihne strast, rodi se kes,
ki kljuval bode čas ga ves;
oh, vez, ki zdaj oklepa ga,
teži ko spona srepa ga
in tare bolj ga dan na dan,
mu vedno novih reže ran!
Solzan ozira se nazaj
v prostosti izgubljeni raj.
Zastonj! Nazaj je pot zaprt:
čuvajka vest, ključarka smrt!
In pregorje mu, kdor nezvest
omamil bi čuvajko vest,
da sam prostost bi spet si vzel;
ne bo nikdar je več vesel!
Le enkrat sladka je prostost;
dokler ne greš čez stavbe most!
Zato naj prej premisli vsak
usodepolni ta korak!
In kdor kaj misli, brez strahu
ne pojde prek tega mostu;
naj ljubi kdo še bolj srčno,
pred svatbo bo mu le tesno!

(S. Gregorčič)

Dajati se pravi bogateti,
jemati zmeraj manj imeti.
Res čudna stvar: ljubezen.

Ljubiti je bojna igra dveh:
poražen je tisti, ki dobi,
zmaga tisti, ki zgubi.

(T. Kuntner)

Kakšna zakonca sva?

VITAL VIDER

Mož in žena, ki v zakonski zvezi, „nista več dva, ampak eno telo“ (Mt 19, 6), si s tesno osebno in dejavno povezanostjo medsebojno pomagata in se drug drugega podpirata ter s tem na izkustven način doživljata smisel svoje enote in ga dosežeta v vedno večji polnosti“ (CS 48, 1). Tako poglobljeno govori o bistvu zakona — o odnosu med možem in ženo — 2. vatikanski cerkveni zbor. Tale razmišljanja bi rada pomagala vsem poročenim do „telesne in osebne dejavnosti“, da bi tako „na izkustven način doživljali“ svojo poročnost, ki je po svojem bistvu razmerje, odnos.

Velikokrat slišimo, kako je zdravje župnije, naroda in celo sveta v veliki meri odvisno od zdravja družin. To je vsekakor res. Redkeje pa slišimo ali se zavedamo, da je zdravje družin odvisno od zdravja zakonov. Pa še nekaj moramo dodati: ko otrok še ni bilo, sta zakonca že bila. In ko bodo otroci odrasli in se osamosvojili ter večinoma odšli od doma, bosta še vedno zakonca tista, ki bosta živela svoje poslanstvo poročenih.

Zato bomo v nizu razmišljanj govorili o odnosu med možem in ženo, v čemer je bistvo zakona. V več nadaljevanjih vama bomo skušali pomagati, da bosta čim bolje odkrila, kakšen zakon živita, KAKŠNA ZAKONCA SVA? Kakovost vajinega življenja v dvoje si bosta lahko v veliki meri ocenila sama. Kar ocene si bosta dajala. Po vrsti se bosta lahko spraševala, kako sta zadovoljna s svojim zakonom, s svojo poročnostjo nasploh, kako se spoštujeta, kako spoštujeta sama sebe in drug drugega, kakšno je vajino tovarištvo, kako si pomagata pri vsakodnevnih opravilih, kako sta drug drugemu v čustveno oporo, kako se znata pogovarjati, pomeniti o vsem, kakšno je vajino ljubezensko - spolno življenje, kakšna sta do svojih otrok, to je, kakšna je vajina družina, kako si pomagata pri osebni rasti, kako znata biti pristna drug do drugega, kako uživata,

kakšne so vajine želje biti skupaj, kako prihajata naproti vsakemu cilju pravega zakona - globljemu prijateljstvu, ki končno izhaja iz božjega studenca ljubezni.

Če bosta na postavljena vprašanja lahko odgovorila z „zelo veliko“, bo to pomenilo odlično. Če z „veliko“, bo to prav dobro, če „srednje“, bo dobro, če „malo“, zadostno, če „zelo malo“ ali celo „nič“, pa nezadostno. Seveda ni prvi poudarek na ocenah. Gre za to, da se ustavita, zamislita in pogovorita o raznih vidikih svojega zakonskega življenja, da bi si izoblikovala čim boljši zakon, da bi bil vajin zakon vedno zrelejši in zato vedno lepši.

Posamično oceno vsakogar in skupno oceno si velja zapomniti oziroma zapisati. Počasi bo podoba, ki jo bo pokazal vajin zakon, kot nekakšen mozaik, vedno bolj jasna. In vedno bolj bosta vedela, kaj storiti, da bo boljši.

Samo dober zakon lahko osrečuje in samo dober zakon je lahko primerno in toplo gnezdo otokom. Vemo, kako je v zdravstvu važno, da pri človeku čimprej odkrijejo, za kakšno bolezen gre, če je z njegovim

zdravjem kaj narobe. Pravilna ocena bolezni omogoča pravilno zdravljenje. Tudi zakon, za katerega mož in žena želita, da bi se razvijal, da bi bil torej osrečujoč, je treba vedeti, kakšen je, na kateri stopnji je v tem njunem obdobju. Potem bosta tudi vedela, kje ga je treba utrjevati, v čem še razvijati, s katerimi stvarmi čimprej obračunati.

In še nekaj: za kristjana je zakon življenje v „troje“. kjer je tretji - Bog. Po zakramentu zakona je Kristus resnično, čeprav skrivnostno, osebno navzoč, čeprav na nenadomestljiv način. A kot je delovanje božjega Kruha-Evharistije v veliki meri odvisno od naše pripravljenosti za to srečanje, tako je dober ali boljši zakon velika ali večja možnost, da Kristus deluje med zakoncem. Zato ni čudno, da sv. Pavel primerja odnos med možem in ženo razmerju med Kristusom in Cerkvijo (prim. Ef 5, 32).

Ni pa lahko pravilno oceniti, v kakšnem stanju je vajin odnos kot med možem in ženo. Nekdo bo na to vprašanje, kako se kaj ujemata, odgovoril s „še kar“. To pa lahko pomeni „precej“ ali pa „ne preveč“. Tudi občutek samo enega od zakoncev še ni nujno točen, a tudi oba se lahko motita, ko gre za jasnejšo opredelitev tega. Različna vprašanja pod različnimi koti pa bolj osvetlijo isto stvar, kot če bi jo gledali samo z ene strani.

Zato sem torej predlagal, da skušajta svoja spoznanja glede stanja zakona natančneje določiti z ocenami.

ALI STA ZADOVOLJNA S SVOJIM ZAKONOM?

Prvo vprašanje se glasi: Kako sta na splošno zadovoljna s svojim zakonom? Ali imata občutek, da sta se prav odločila, ko sta stopila na skupno pot? Ali se čutita sprejeta drug od drugega? Če čutiš, da si vedno znova sprejet, pomeni, da to oceniš z najvišjo oceno. Če se ti sprejemanje zdi nekako manj popolno, samo občasno ali v nekaterih okoliščinah, potem bo ocena nižja. Ocena človeku pomaga, da natančneje določi dano

stvar in ne govori niti sebi niti sozakoncu tako na splošno, kakor včasih radi rečemo z besedo „še kar“, kar pomeni lahko vse ali nič.

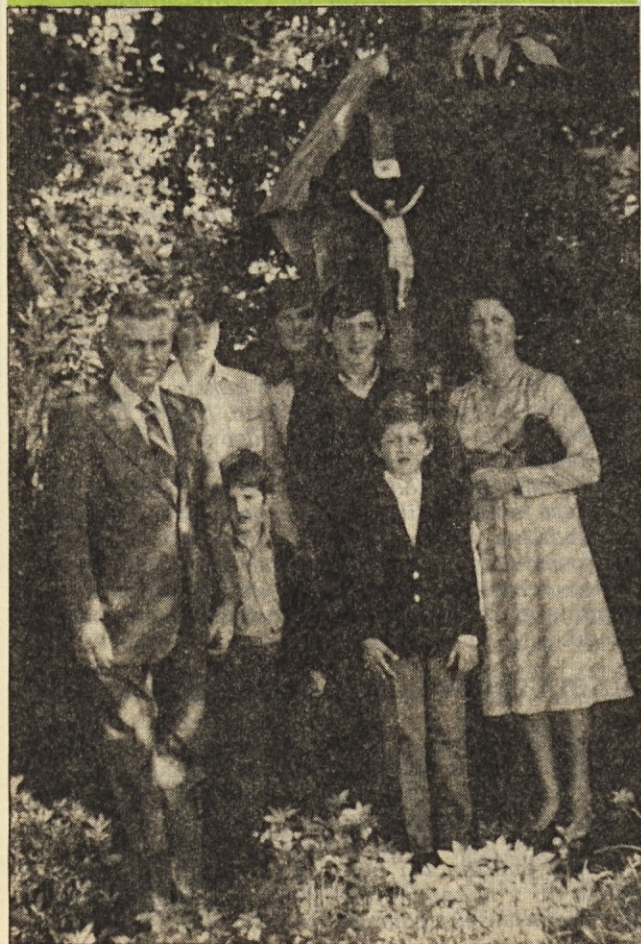
Vprašajta se tudi, ali smeta biti takšna, kakršna sta. Vsaj na začetku zakona, kot vesta, navadno zelo motijo večje ali manjše razlike. Manjše včasih še bolj bodejo, ker jih prej, ko sta sama skupaj hodila, ni bilo videti. V kolikrški meri pustiš ti, mož svoji ženi, da je takšna, kot je, in obratno, žena možu, v tolikrški meri se čutita sprejeta in smeta mirne duše biti takšna, kot sta. Možne ocene pa so spet od odlično do nezadostno.

Lahko bi se vprašala: ali mi ugaja sozakončev način življenja? Mi je zelo všeč, mi je všeč, mi je le srednje ali malo všeč? Odgovori obeh in iskrena ocena stanja na tem področju precej jasno pokaže, kakšna je kakovost vajinega zakona.

Po takšnem ali podobnem spraševanju bi si lahko postavila vprašanje - in vsak najprej odgovori samemu sebi, potem pa drug drugemu: ali bi menjal, ko bi se še enkrat poročal ali pa bi se še enkrat odločil tako, kot sem se? Omahovanje ali trdnost v odgovoru sebi in sozakoncu spet označuje kakovost vajinega zakonskega odnosa.

Preprosto vprašanje o splošnem zadovoljstvu v zakonu vama lahko pomaga, da iskreno ocenita najprej vsak samega sebe in potem drug drugega, kakor pač čutita. Tako dobljena podoba vajinega zakona vama pa seveda lahko pomaga do globljega razumevanja drug drugega in do pogovora še o marsičem.

(Bo še)

MRS. THATCHER

in
naša

»ZELENA
VEJICA«

Namesto pisma mladim
materam in očetom

Naše ljudske sole so res „zelenе vejice“ naše skupnosti, kakor jih je nekdo že pred desetletji posrečeno označil. Zelena vejica. Vedno sveža, krepko se razvijajoča.

Da bi vedno tako rasla — staršem in otrokom v veselje, naši skupnosti v ponos!

Že tam kmalu po začetku druge svetovne vojne (eni pravijo, da v Franciji, drugi da v Angliji) se je pričelo s propagacijo raznih novih šolskih sistemov. Takih bolj modernih. Nekateri izvedenci celo trdijo, da se je začelo — recimo — z „nivelizacijo v šolstvu“ (nivelizacija, logično, navzdol...) že pred vojno in sicer v Nemčiji. In kdo ve, če to ne drži: naposled za dominacijo Evrope, kakršno si je zamišljal Hitler, ni bilo potrebnih ravno moralno ali intelektualno zahtevnih ljudi...

V tistih letih so eni zastopniki novega šolstva pričeli praviti: „Nehajmo že enkrat z učenjem na pamet! Memoriziranje ubija otrokov spontani duh. On sam naj sproti ustvarja!“

Drugi: „Odslej naj v šolah delo poteka vedno v skupinah! Ko bo otrok dorasel, najsi bo šel v pisarno ali delavnico, vedno bo delal in se odločal v grupi. Nehajmo že enkrat z individualizmom!“

Tretji: „Mi smo vendar demokrati! Demokracija pa pomeni, da smo vsi enaki! Torej odpravimo tekmovanja po šolah, redovanje, kar v ubogih otrocih lahko rodi samo

Družina Ramoščana Franca Vestra ob križu v Slomškovem domu. - France izhaja iz družine z devetimi fanti in tremi dekleti. Glej sliko na desni.

kompleks manjvrednosti..."

Pa so bili še četrti, peti, šesti — a ustavimo se danes pri teh treh.

1. - Morda je bila „stara šola“ res kdaj preveč udarjena na „guljenje“ in se je tako učenje v kakšnih primerih lahko končalo v mehanizaciji in zgolj erudiciji, otrokova duša pa ni zaživela. Toda... to pa še daleč ne pomeni, da bi se zato mogli strinjati z raznimi današnjimi pedagoškimi eksperimentatorji (v Franciji jih imenujejo „programatorje“, v Angliji pa kdaj kar „socialne inženirje“). Spomin! S spominom je kakor z mišicami: ne bodo se razvile brez vaj in truda. In ni spomina brez memoriziranja. Brez spomina pa ne samo da ni zgodovine in poznanja zgodovine (kar pomeni, kakor so že stari vedeli: „Kdor ne pozna zgodovine, jo je prej ali slej prisiljen ponoviti...“), brez spomina tudi ni nobene umske pa tudi ne moralne rasti. Tisto: „...ki nam utrdi spomin, ki nam razsvetli pamet, ki nam omeči voljo...“ velja tudi na naravnih področjih... Ne bo pameti, če ne bo prej spomina, in nič nam ne pomaga še taka volja, če stvar, za katero se odločamo, ni pametna...

2. - Delo v skupinah. - Morda se je kdaj in kje res preveč poudarjala povsem individualistična težnja vzgoje; kdaj do take mere, da se otrok ne samo kasneje v življenju, ampak že prej v šoli, že v razredu ni znal vključiti med tovariše. Toda če

mislimo, da bomo z „delom v grupi“ ta problem rešili, se motimo. Pravilni, resnični človečanski odnos v družbi se porodi, kadar začetim človeško vrednoto (dostojanstvo) bližnjega, a še prej vrednoto svoje lastne eksistence.

Poleg tega pa še to: ni res, da se bo otrok v življenju odločal v skupini, niti ne vedno delal v skupini. Celo med knjige in kompjuterje zaprti programatorji ne morejo tega trditi. Daleč od resničnega življenja, se lahko porode take misli le kakemu „socialnemu inženirju“. Kje drugje kakor že v prvih šolskih letih naj se otrok — ob vsej zavesti dolžnosti, ki jih ima do družbe — zave — svoje osebe, vrednote posamičnosti, osebnega dostojanstva? Bog nas je res ustvaril kot „ljudi“, toda vsakogar posamično. Pa tudi sicer: Kje naj otrok — logično, da starosti primerno — začuti, da je vprašanje borbenosti vprašanje *njegove* borbenosti? Kje drugje naj se navadi na *osebno* odgovornost, brez česar človek ne more rasti in tudi ne uspeti v življenju? Razen, seveda, če je naš cilj, da bi otrok začel in končal svoje dni v kakšni avtomatizirani fabriki

— à la Charles Chaplin v „Modernih časih“ — eden zaboječkov na mehničnem zobatem kolesu... Kadar ni vzgoje k osebni odgovornosti, postaja vsa družba polagoma neodgovorna, kar pomeni, da se razkraja.

3. - Ko smo v mladih letih prebirali kakšne stare zgodbe (tujega Dickensa ali domačega Alešovca), smo videli, kako so res — tam „nekoč v davnih časih“ — učitelji kdaj surovo ravnali z otroki, če ti niso znali. Kako so jih poniževali s postavljanjem v „oslovski kot“ ali z obežanjem žaljivih napisov na hrbet (in to kdaj celo v primerih, ko neznanje ni bilo posledica otrokove lenobe...). Toda od tega pa do miselnosti, da večji trud ne zasluži tudi večjega priznanja — „saj smo vendar vsi ljudje enaki“ — je nevaren korak. Prvič zato, ker kakor je res (in prav!), da smo pred zakonom vsi enaki, tako je pa prav tako res, da ljudje *nismo* vsi enaki. Če drugega ne, imamo dostikrat različne značaje. Mogli bi se pa zamisliti tudi že ob samem Svetem pismu, ko je nekomu bilo danih pet talentov, drugemu trije in nekomu samo eden... Sicer pa

Vestrovi fantje: Janko, Tone, France (med nami v zdomstvu), Pavle, Vinko, Jože, Marjan, Miha in Lojze. Na sliki manjkajo še Vestrova dekleta: Tončka, Slavica in Micka.

je dovolj, da smo poštene in pogledamo vase in okoli sebe. Eni so moralno boljši od mene, drugi slabši. Eni so intelektualno nižji od mene, drugi višje. Pa tudi sicer: ene zanima to, druge drugo.

V novi šoli pa naj bi bilo tako, kakor ironično piše eden sodobnih angleških mislecev („eden velikih teologov tega stoletja“ imenovan, povrh pa še trideset let profesor v Oxfordu), „da bi naj inteligentni učenec moral ostati demokratično prikovan na grupo enako starih sošolcev“, najsi so med temi tudi neinteligentni ali pa... leni. („In tako se zgodi, da mora študent, ki bi že lahko bral Ajshila ali Danteja, poslušati ob sebi sošolca, ki zloguje „mo-ja ma-ma i-ma mu-co...““)

Da bi bilo nedemokratično in da bi bila socialna krivica, če bi v šolah med otroki prišlo do razlikovanja? In v življenju, kasneje, kako bo? Poleg tega: in to, da nadarjeni ali bolj marljivi otroci ne morejo razviti *svojih talentov* — to ni socialna krivica?

Seveda: ne gre, da bi učitelj delal samo z odličnjaki (ali pa jih celo protežiral...), se ukvarjal samo z izstopajočimi. Ne gre. Prvič zato ne, ker nikjer ni rečeno, da bodo otroci hitrih reakcij, in dobrega spomina tudi kasneje v življenju — „odličnjaki“. Imeti dober spomin,

hitro dojemanje, lahkostnost izražanja — vse to še dolgo ni isto kot biti *intelligenten*. Tolikokrat se zgodi, da najdemo resnično „branje v“ (bistva stvari), „*intellectus-lectio*“ ravno pri „počasnih otrocih“... Potem pa so tu še otroci, ki se — iz različnih razlogov — „pozno prebudijo“. Iz življenja svetnikov ali pa velikih znanstvenikov poznamo vrste takih primerov.

Pa tudi še iz drugih razlogov ne sme učitelj biti prehitrih zaključkov: cilj vzgoje je naposled *človek v svoji polnosti* in ne morda samo erudit, učenjak.

A vse to — po drugi strani — ne sme zakriti enega hudih današnjih postopkov: izenačenje. Kaj nismo še pred kratkim mogli brati, da je treba kdaj otroka, čeprav je zmožen za vstop v višji razred, obdržati v prejšnjem, „kajti bilo bi možno, da bi sicer njegovi tovariši doživeli travmo...“

Kam vodi tak sistem, potem ko danes razni resni pedagogi že opozarjajo na dejstvo, da se celo *intelligenten* otrok — v strahu, da ne bi bil označen za „ne-demokratičnega“ — kdaj zboji, da bi izstopal, ter se *sam prične okrnjevati* na poti do večje popolnosti? Vsi enaki! In tako razni programatorji otroka, ki samostojno misli, gledajo skozi sumljive naočnike. Plavanje proti

toku, ki je dandanes vedno pogostejša skoraj nujna drža zdravega človeka (in še posebej kristjana...), je v očeh množice s ceste pa tudi že množice „modernih“ pedagogov znak „bolestne individualnosti“, ki moti miren razvoj družbenih projektov...

Vsi enaki! Nihče torej nima pravice biti različen. (Ali se še spomnino: „Biti različen, je nedostojno!“) In tako v imenu napačno razumete demokracije prihajamo v *diktaturo*, kakršne človeštvo doslej ni poznalo.

Lahko bi razmišljali pa še o četrtem, petem, šestem „novem pogledu na šolstvo“.

Žal tu ne moremo v podrobnejše analize. Kaže pa vsaj mimogrede omeniti, da je zadnje čase slišati vedno več opozoril (kdaj naravnost alarmnih klicev) prav iz vrst pedagogov samih. Tako je bil pred meseci v reviji ESQUIU objavljen razgovor z nekim tukajšnjim pedagogom in zgodovinarjem (A. Caponetto) ob vprašanju „psihogeneze lekto-skripture“. Gre za nov sistem učenja, kjer je še poseben poudarek na že „inicialni kreativnosti“ — otrok naj se sam nauči pisati in če se zmoti, nikar ga popravljati — ko gre za „ustvarjalnost“ od vsega početka, ne pa za učljivost in torej najprej za *pozornost*.

Avtorjevim jasnim izjavam (o tej metodi za branje in pisanje, „metodi, ki izhaja iz ateizma in vodi v ateizem“, pa čeprav jo prakticirajo tudi po kakšnih katoliških šolah...) bi kazalo dodati morda samo to, da te metode ne propagirajo samo marksisti, kakor bi iz članka lahko izžvenelo, ampak skoraj še boj razni krščanstvu nasprotujoči „razsvetlenski demokrati“...

Pa še nekaj, mimo česar ni mogoče iti: kako smo pravzaprav nenadno priče cirkuško-akrobatski logiki: Po eni strani geslo „Ne redovanja, ne razlikovanja, vsi smo enaki, saj smo vendar demokrati!“, po drugi plati pa — istočasno — zahteva po „absolutni kreativnosti otroka“, ko naj vsak dela po svoje in torej pristanek na absolutni individualizem, na popolno

September 1991. Rast XX v Sloveniji. V Vrbi pred rojstno hišo dr. Franceta Prešerna. Foto MARJAN LOBODA.

različnost...

Toda ustavimo se raje ob tej misli: Da, seveda je res, da ni vse „staro“ dobro že samo zato, ker je staro, ali da je vse „novo“ slabo že samo zato, ker je novo. Kaj vse dobrega in koristnega je odkrila sodobna pedagoška znanost! Ali psihološka! Kaj vse dobrega so prinesle razne nove metode! Toda danes, ko je na pohodu miselnost, da je vse staro zanič, predvsem pa, da je treba „menjati“ in „menjavati“ — kakor da bi v meni sami že bilo poroštvo za nekaj boljšega — danes je treba imeti odprte oči.

Zakaj govorimo o teh vprašanjih? Čisto preprosto, ker dostikrat opazujemo naše mlade učiteljice, ki so navadno učiteljice tudi v argentinskih javnih šolah in ne samo v naših slovenskih „nedeljskih“ in ki so gotovo dostikrat pod pritiskom novih sistemov. Mislimo na naše mlajše pogumne učiteljice, ki še naprej uporabljajo zdravo pamet in se klub pritisku okolja ne bojijo („Kaj bodo o meni rekli!“ — „Kaj si bodo pa o meni mislili!“), da bi veljale za „tradicionalne“, „starinske“.

Saj si nihče ne domišlja, da so naše sobotne šole najboljše na svetu. Učiteljice same so prve, ki to vedo in ki bi si marsičesa želele. (Predvsem seveda kdaj več sodelovanja s strani staršev...) Toda glede nečesa smo vsi lahko mirni in veseli: Če kje, se je na področju našega šolstva izkazala pravilnost stare modrosti: „Prilagodljivost v nebistvenem, trdnost v bistvenem!“

V naših šolah se otroci še vedno marsikaj učijo na pamet. Nekoč bodo ti otroci našim učiteljicam za to hvaležni. Z učenjem poezij — in drugih primernih besedil — se ne širi samo poznanje bogate slovenske kulture, ampak se krepijo *splošne* osnove za celotni harmonični razvoj otrokove psihe.

V naših šolah se z otroki ravna kot s posamezniki, kot z osebicami in ne kot z delom celote in človek bi rad kakemu modernemu eksperimentatorju pokazal, kako so *prav zaradi* tega med seboj povezani. Dovolj je

Rast XX v župnijski knjižnici v Vuzenici pod Slomškovo sliko. Tu je nekoč župnikoval „vuzeniški fajmošter“, kot je sebe imenoval Slomšek, po pripovedovanju sedanjega župnika (z brado), ki ga vidimo na sliki.

videti svojega otroka v družbi sošolcev. Kakšna mlada, lepa prijateljstva se rojevajo!

V naših šolah se pouk ne uravnava s „šibo“ ali kakšnimi moralnimi pritiski, daje se otroku za večjo pridnost večje priznanje. In tako je prav. Prav je, da se ga nagiba ne morda h kakšnemu pedantnemu, ampak k *bistvogledanemu* učenju. In še posebej je lepo, da je med našimi učiteljicami in otroki pristrčno razmerje, da je toplota in da otrok sam, on sam *že zato* želi biti čim boljši. Ali se zavedamo, kaj pomeni še tako preprosta zgodbica, še tako kratka pesmica, še tako preprost dogodek iz naše zgodovine, kadar ga učiteljica s toploto in doživetjem prikaže otroku?

V naših šolah je dosti toplote, pa je vendar ob vsej pristrčnosti do otrok učitelj *uči-telj* in ne samo usklajevalec nagibov („coordinador de estímulos“). Kdo ve, če ni ravno zaradi tega, da naši otroci tako radi hodijo v sobotne šole!

Zakaj kaže razmišljati o tem danes in tukaj?

Ker že nekaj let prihajajo novi šolski sistemi iz Evrope in ZDA tudi v Latinsko Ameriko. In to potem, ki se v raznih državah Evrope... po 40

letih... od njih — odvrčajo. In zanimivo: ne zametujejo jih morda, ker bi jih do tega privedlo kako milostno razsvetljenje ob skrbi za človekovo osebnost, ampak zato, ker — no, tu prihajamo do gospe Thatcher — ker se je (vzemimo za primer) v Angliji, ob pripravah na vstop v skupni evropski trg nenadoma izkazalo, da je Anglija danes „nekompetitivna dežela“. In da je to posledica angleškega javnega šolstva, ki je na skrajno nizki stopnji. Kakor se Angleži v svoji značilni mirnosti izražajo: „Naše šolstvo je nevarno poškodovano,“ privatne šole se še nekam rešujejo, toda državne... In tako so statistike „nenadoma“ pokazale, da ima Anglija 4 milijone ... analfabetov. Mnogi so res zdresirani za „delo v skupinah“, toda, kakor zdaj odkrivajo, Anglija lahko konkurira z drugimi državami samo z boljšo *kvaliteto* (ki pa ni odvisna samo od kvalitete stroja...), z večjo *odgovornostjo* producenta (posameznika...), z večjo *iznajdljivostjo*, (ki pa je „praktično izginila“). In tako je zdaj gospa Thatcher (ki je pred leti bajne prav s svojo politiko zapeljala voz angleškega državnega šolstva v te vode) spoznala svojo zmoto. Zdaj, ko je zapustila vodstvo vlade in je

njeno delo na drugih področjih, je sporočila ministrstvu za šolstvo, da bi osebno želela sodelovati pri novem šolskem zakonu.

Lepo, kajne? In pošteno. Toda... in vse te — vsaj tri — zavožene generacije mladih?

A naš problem je drugje: Drugod — vsaj tako beremo — bodo kmalu zaživel primernejši šolski sistemi, vsaj v bistvu v mnogočem podobni nekdanjim „tradicionalnim“, tu v tej deželi — vsaj v državnih šolah — bomo pa zelo verjetno še pet ali deset let naprej „eksperimentirali“. S kakšnimi posledicami? Naši otroci se ne bodo čez deset let še enkrat rodili, ponovno šli skozi šole, da bi se dala popraviti škoda, povzročena po današnjih „socialnih inženirjih“.

Seveda: dom — mati in oče — lahko marsikaj ublaži, toda samo ublaži...

Mnogi deli naše skupnosti so še vedno krepko zdravi in še posebej sveža je ravno ta naša „zelena vejica“. Predvsem po zaslugi naših nekdanjih in pa današnjih učiteljev in učiteljev.

Kako bo s to našo „zeleno vejico“ v bodoče? Tako bo, kakor bomo — hoteli. A ni zato pametno že zdaj, ko je ta vejica tako sveže zelena, včasih naravnost bohotno polna ometajočih cvetov, pomisliti, kaj narediti, da bi taka ostala še dolga, dolga desetletja? Kako paziti, da se ne bi pričela morda sušiti? Pod težo kake „tuje učenosti“.

Pa še zaradi nečesa je prav, da o tem razmišljamo. Tudi zato, ker bi se kazalo vprašati, ali smo našim učiteljicam hvaležni za njihovo delo? Ali smo jim hvaležni, ko so najprej tudi same do sebe pravilno zahtevne, da si stalno širijo svoje znanje pa tudi krepijo svoj značaj, da spoštujejo otrokovo osebo, da vsakega izmed otrok posamično spremljajo k rasti? Ali smo jim hvaležni, ko krepijo dragoceno tkivo otrokove duše, tkivo, tako potrebno za rast osebnosti in notranji mir, tkivo, ki ga javne šole dostikrat zanemarjajo, množica s ceste pa naravnost trga? Mnogi smo jim hvaležni. Mnoge

matere in očetje.

Rast XX, septembra 1991. Z avtobusom po Sloveniji. Foto MARJAN LOBODA.

za mladino

VITAL VIDER

STARŠI

Skoraj vsi, ki so se poročili, so nekoč živeli v družini, kjer so se rodili. Ta družina je bila bolj ali manj vzorna. Tako je vsakdo lahko dolga leta opazoval, kaj je pravzaprav zakon in družina — zelo od blizu. Seveda tega človek v otroških letih ne opaža preveč zavestno. Vendar, čim starejši je in čim bolj gleda v duhu nazaj v življenje svoje družine, iz katere je izšel, bolj lahko opaža določene značilne poteze, prednosti in hibe.

Verjetno je prvo, zelo koristno spoznanje, da tudi v vajinem zakonu ne bo vse ne gladko ne lepo in da je življenje zelo trdo, kjer odpade vse, kar ni res pristno in trdno. Brez dvoma so zelo podobno kot vidva sanjali o lepem, uspešnem, idealnem in srečnem zakonu tudi vajini starši. Koliko so se nanj pripravili, morda ne vesta. Vesta pa, da ni bilo vedno vse tako lepo in idealno. Računajo torej, da bo tudi v vajinem zakonu to ali ono odpadlo in zato ne bodita prehitro zadovoljna s svojo pripravo. Veliko rezerv bosta potrebovala in nikdar več ne bo tako lepega časa za njihovo zbiranje kot zdaj.

Verjetno občudujeta marsikatero

potezo svojih staršev. Lepo bi bilo in prav, da jim priznata uspešnost na nekaterih področjih. Kdaj sta jim zadnjikrat dala kakšno izrecno priznanje? Pozneje bosta v svoji družini videla, kako je boleče, če otrok nikdar ne zna reči dobre besede pohvale ali zahvale svojim staršem. Še bolj važno od spoznanja njihovih prednosti pa je trud, da bi jih skušala tudi vidva posnemati. To bo lažje, če bosta skušala odkriti ali od njih izvedeti, kako so uspeli kljub težavam to ali ono na sebi in v svoji družini doseči.

Opažata pa brez dvoma tudi napake, morda večje ali celo velike. Ne obsojajta jih, skušajta jih raje razumeti. Še bolje bo, če bosta sama storila vse, da vidva ne bi takih napak ponavljala. Lepo je srečati mladega človeka, ki je izšel iz nepopolne ali neurejene družine in se sam resno pripravljal ter potem tudi zaživel lep in urejen zakon. Tako bosta tudi vidva ob svojih starših dvakrat obogatena. Vsekakor pa jih spoštujta — življenje so vama podarili, skrbeli so za vaju in vama tako omogočili, da nekega dne stopita v zakon.

Odkar so vajini starši zvedeli, da se mislita poročiti, se je gotovo njihov odnos do vaju nekoliko spremenil.

Morda so vaju začeli opozarjati, kakšni stvari nasprotovati ali jo celo zahtevati. Ob tem morata ostati mirna in trezna. Razumljivo je, da jim ni vseeno, kako se poročita. Prav je, da vama povedo svoje misli in pomisleke iz svoje dolgoletne izkušnje v svojem zakonu in v zakonu ljudi, ki jih poznata. Pameten človek posluša nasvete ljudi, mora pa jih presoditi po lastni pameti in vesti. Starši so vama dolžni svetovati. Vidva sta tem nasvetom dolžna prisluhniti, ne smeta pa jih kar tako, brez misli, ubogati, ker sta zdaj odrasla. Še posebej se ne smeta odločati za to ali ono osebo, za tak ali drugačen način življenja zaradi pritiska domačih. V predpostavki, da bi starši sina ali hčerko resnično prisilili, da se poroči, bi takšen cerkveni zakon bil celo neveljaven. Življenjska odločitev za neločljiv krščanski zakon mora biti res svobodna.

Kakorkoli je res, da je starše treba spoštovati in če je le mogoče tudi ljubiti, vendar navadno ni dobro, če mladi par živi pri starših enega ali drugega. To sta namreč dva svetova, dva načina gledanja na življenje, kar je popolnoma razumljivo in normalno. Zato — če je le mogoče, seveda — pojdita na svoje. Bolje je skromna sobica v začetku, pa da lahko sama začneta oblikovati svoj zakon, kot da sta v udobnem stanovanju, pa pod večjim ali manjšim vplivom staršev. Morda se bo komu ta trditev zdela čudna, če ne že nelepa ali celo nekrščanska. Pa je vendar tako in življenje to potrjuje, pa celo Sveto pismo. Jezus sam navaja odlomek iz Stare zaveze in ga s tem odobrava. »Mož bo zapustil očeta in mater in se bo pridružil svoji ženi in bosta oba eno telo« (Mr 10, 7). Dober odrasel otrok svojih staršev čustveno ne bo nikoli zapustil, nikdar jih ne bo nehal ljubiti in jim biti hvaležen. Vedno bo pripravljen priskočiti jim na pomoč v kakršnikoli potrebi in bo veliko in rad zanje skrbel in jih obiskoval. Ne bo pa dovolil, da se božja volja v mladi celici nove družine lomi zaradi njihovega neupravičenega vmešavanja. Če pa mlada zakonca živita s starši, morata kot vrhovno pravilo osvojiti misel: Vedno morava midva držati skupaj, starše pa bova spoštovala in jim mirno, a odločno dopovedala, če bo kdaj kaj potrebno.

Če je na začetku mladega zakona morda preveč nasprotovanj in nesporazumov, se ti navadno ublažijo, ko pride prvi vnuk ali vnučinja. Takrat se stari starši navadno zmehčajo in je

Odpusti mi, Nataša!

SERGEJ KURDAKOV

Počasi sem prišel do policijske postaje. Ura je bila okoli devete zvečer. Komaj sem vstopil, že je Nikiforov vzkripel: „Kurdakov, kod pa hodiš? To je bil prej izziv kot pa vprašanje.

„Moral sem premisliti o stvareh,“ sem odgovoril, „in sem ugotovil, da moram opustiti ta posel.“

Namesto jeze se je na Nikiforovem obrazu pojavila skrb. Nekaj trenutkov je strmel vame, potem pa rekel: „Sergej,“ njegov glas je bil malo manj grob, „samo izčrpan si. Pojdi in se nekoliko odpočij!“

„Ampak jaz nisem izčrpan, jaz...“

Prekinil me je in rekel: „Utrujen si. Spočij se, kasneje se bova pogovorila.“

Čez nekaj dni me je Nikiforov poklical, da bi vodil napad na ilegalno cerkev. Zajecljal sem v zadregi, kako bi se izgovoril, nato pa odkrito dejal: „Zelo sem zaposlen s študijem. Čaka me izpit, nocoj res ne

morem priti.“ Nikiforov se je obotavljal. To je bilo prvič, da sem se odrekel raciji. Ničesar ni rekel, le slušalko je odložil.

Kakšen dan kasneje mi je Nikiforov zopet telefoniral in mi naročil, naj se tisti večer javim z nekaterimi svojimi fanti na policijski postaji. „Ne utegnem. Pripravljam se na sestanek Zveze komunistične mladine,“ sem mu pojasnil. Oglasil se je ponovno čez nekaj dni, pa sem mu dejal: „Študiram. Diplomiral bom, poleg tega pa imam obveznosti pri mladinski organizaciji. Ne verjamem, da bom imel še kaj časa za delo pri policiji.“

„Kasneje se bova pogovorila,“ je rekel in prekinil pogovor. Čutil sem olajšanje. Morda mi je uspelo, da sem se ga znebil. Trdno sem upal, da je to res. V zadnjih dveh letih sem vodil več kot 150 racij proti ilegalnim cerkvam, kar je bilo v povprečju ena na vsakih pet ali šest dni.

Spoznal sem, da nosim težko psihološko breme, katerega si ne znam razlagati. Zdelo se mi je, kot da imam namesto srca skalo, ki me vleče k tlom. Nekaj je bilo zelo narobe z življenjem, z menoj. Nikomur pa nisem o tem povedal niti besedice.

Čez kakšna dva tedna, bilo je okoli 1. novembra, je bil redni sestanek komunistične partije v Petropavlovsku, kjer sem moral starejšim članom poročati o svojem delu vodje mladinske organizacije. Imel sem dober referat. Zaneseno sem se oklenil dela pri organizaciji, ki je bila prav res najboljša v provinci. Citiral sem dejstva, številke in načrte za prihodnje mesece. Imel sem dobre razloge za pohvalo, namesto tega pa sem doživel veliko presenečenje. Takoj ko sem nehal govoriti, je neki tovariš vstal in vprašal: „Tovariš Sergej, zakaj si

treba bolj paziti, da svojih vnukov prveč ne razvajajo, kot pa da jim ne bi bili dobri. Veliko svojih moči so porabili za vas; zdaj so lahko le dobri prijatelji svojim vnukom, ne pa vedno najboljši vzgojitelji. Tudi pri tem bo potrebna pametna mera.

Modrost pametnega sožitja med zakoncema in med starimi in mladimi je v medsebojnem življenju drug v drugega. To misel duhovito poda pesem Francija Lakoviča Želja.

Jaz sem jaz,
a ti si ti
in med nama ni poti.

Bodi jaz,
a jaz bom ti,
sto med nama bo poti.

prenehal delati na policiji?“

Nekdo je glasno zaklical: „Saj ne dela pri policiji! Le kje si to zvedel?“

Prvi je odgovoril: „Drobna ptička mi je povedala.“ Med splošnim krohotom sem spoznal, da mi je Niki-forov vse to pripravil zato, da bi me prisilil k vrnitvi v operativno skupino.

Predsednik se je posmehljivo nagnil naprej in rekel: „Tega ne morem verjeti! Tako dober posel in tako dober zaslužek! Ali je to res, tovariš Sergej?“

„Da, res je,“ sem odgovoril.

„Tista drobna ptička nam je tudi povedala, da nisi hotel pretepati vernikov,“ je rekel prvi.

„Ali je tudi to res?“ se je vmešal predsednik.

„Da, res je,“ sem odvrnil.

„Mislim,“ je rekel, „da je vsakdo, ki zavrne tako dober posel, pač malo neumen. Zakaj?“ je vprašal.

To nepričakovano zbadanje, ki je sledilo mojemu odličnemu poročilu o delu mladinske organizacije, me je prizadelo, tako da sem se zmedel in čustveno izbruhnil — storil sem nekaj, kar so mi vcepili v glavo, da nikoli ne smem storiti.

„Tovariši,“ sem rekel, „sem aktivist in vodja od časov oktobrijanikov, ko sem imel osem let. Dobro sem služil partiji in tudi v prihodnje bom dobro služil. Prebral pa sem partijske učbenike in ustavo ZSSR. Tam piše, da smo vsi med seboj bratje, zato jih ne morem pretepati. Ne, zadnjič res nisem tepel vernikov, saj so glede na naše nauke moji bratje. Kako naj preteпам svoje brate? Kako naj to nadaljujem? Priznam, res imamo težave s temi verniki, ampak nikjer ne piše, da jih moram pretepati in pohablјati.“

Predsednik me je grobo prekinil. „Tovariš Sergej,“ je rekel, „ti si bil najboljši mladinski vodja na pomorski akademiji v zadnjih letih. Še vedno si zelo mlad in se moraš veliko naučiti. Ti verniki niso naši bratje! Oni so morilci, ki ubijajo duha naših otrok in s svojim strupenim verovanjem pohablјajo ljudi. Naša domovina se jih mora zato otresti. To sočutje do njih je le znamenje okužbe, prav nič drugega. Verniki so tisti, ki

Vas domača

IVAN KOROŠEC

*Šestinštirideset let pozneje — — —
Z vélike ceste sem te pozdravil,
pa si začudena obstala
— pred tujcem —
in tvoj obraz
bil mi je tuj.
O, da bi mogel vrniti se preje...!
Po cerkvi na gričku
sem te spoznal.*

*Nekdaj
bilá si kraljična vesela,
tvoje zvonjenje
je bilo pesem
molitve in dela.
Sedaj si otožna nevesta
črnih pajčolanov,
pobitih vaščanov
— grobov, ki jih ni.*

*Tvoja pota so stéze,
zazidáli so tvoje doline.
Potok je mrtva reka,
celo griči so manjši
in travniki so razorane ledine.*

*Hiša očetova
je spomenik sreči,
ki je umrla.*

*Namesto petja na vasi
ob večerih
zavijajo psi,
namesto znamenja Bogu
je spomenik
zločina v Rogu.*

vznemirjajo naše ljudi in nam povzročajo težave. Prisilili so našo vlado, da zapravlja ogromne vsote denarja za boj proti njim, namesto da bi ga vlagali v izgradnjo domovine in za pomoč ljudem. Ti ljudje delujejo tako, da spodkopavajo vero naših ljudi v komunizem in jo nadomeščajo z vero v nekega izmišljenega Jezusa Kristusa.“

Kar daje je še govoril, njegov

glas pa je bil vse bolj zbadljiv. Potem se je nepričakovano omehčal: „Ti si mladinski komunistični voditelj. Ko se bomo znebili teh ljudi, take vrste delo ne bo več potrebno.“ Če sodim po tem, kako verniki razširjajo svojo vero med ljudi, bom jaz prej mrtev in v grobu!

„Centralni komite in politbiro sta nam naložila to delo in zato ga moramo opravljati,“ mi je rekel

P. LOJZE
KUKOVICA DJ

Ob knjigi Franca Cerarja »Partizan nekoliko drugače«

Vaša knjiga, pater Cerar, je brez dvoma zanimiv doprinos k zgodovini slovenskega naroda med drugo svetovno vojno in po njej. V tem obdobju ste imeli priložnost, da ste najprej kot partizan, potem pa kot jezuit in duhovnik sodoživljati težke čase naše polpretekle zgodovine. V glavnem je sicer knjiga vaša avtobiografija, vendar vpletate vanjo tudi mnogo osebnih razmišljanj o splošnih dogajanjih tedanje dobe, tako da je iz vsega nastal bogat esej, ki se bere z velikim zanimanjem. Ko sem prvič prebral knjigo, sem imel prijeten občutek, da sem se po njej seznanil s plemenitim, dobrim človekom, strastnim iskalcem resnice, obenem pa z značajno trdnim človekom, ki se je trudil, da bi v vseh okoliščinah živel skladno s svojo vestjo. Vendar ni bilo v meni vse čisto, neskajeno veselje in prijetno občutje, ko sem bral vašo knjigo.

Tako sem knjigo po dolгих mesecih vzel znova v roke z namenom, da vam bom na kakšno vaše razmišljanje tudi kaj pripomnil. Slutim, da je bila in je še vaša knjiga precej brana, znotraj in zunaj Slovenije, ker je zelo zanimiva in pa tudi, ker jo je napisal nekdanji partizan, sedaj duhovnik. Sodbe in mnenja o vaši knjigi so bile zelo pozitivne, kritičnih opomb o njej je bilo malo. In vendar je v knjigi, po mojem, tudi nekaj stvari, o katerih vaše gledanje ni v vsem sprejemljivo. Seveda ne gre za to, da bi se jaz v celoti kritično izjavljal k vsem vašim razmišljanjem in pogledom; za kaj takega bi bilo treba napisati novo knjigo, za kar jaz nimam ne časa ne sposobnosti. Dotaknil se bom zato le nekaterih vaših trditev in še to na kratko.

V poglavju „1. december 1941“ in naslednjih se lotevate osrednjega in odločilnega vprašanja naše polpretekle zgodovine: komunistične partije,

predsednik.

„Če mora biti opravljeno, potem si najдите koga drugega namesto mene,“ sem odgovoril.

Sledil je trenutek mučne tišine, nato je nekdo zaklical: „Pustitte ga, naj gre. Mlad je še in neizkušen. Ima odlično kartoteko. Dajte mu še malo časa. Saj bo sam prišel nazaj.“ Nazadnje so se vsi strinjali, da me razrešijo dela pri policiji in mi pustijo nadaljevati pri Zvezi komunistične mladine na pomorski akademiji.

Naglo sem odšel. Slišal sem komentarje: „Mlad je. Pred sabo ima veliko prihodnost. Dajte mu časa. Saj bo spoznal, da imamo mi prav...“

Običajno bi moja reakcija povzročila sume in moje gibanje bi bilo pod stalnim nadzorstvom, vendar, kolikor vem, se v mojem primeru to ni zgodilo. Mogoče tudi zato ne, ker so spoznali, da sem bi res izredno zaposlen in tudi moja kartoteka je bila brez vsakega madeža.

(Bo še)

Odrska priredba Tavčarjeve povesti „Cvetje v jeseni“ v režiji Frida Beznika in s sceno Toneta Oblaka v San Justu za 35. obletnico Našega doma.

Foto JOŽE TOMAŽEVIČ

partizanstva, državljanske vojne. Trdite, da je pojav OF pri nas postavil Slovence pred najbolj dalekosežne in usodne odločitve. OF je pri nas dokončno ločila duhove. V zvezi s tem pišete, da je „razsulo Jugoslavije našlo slovenske katoličane nepriravljene in sprte, komuniste pa pripravljene in enotne. Vedeli so, kaj hočejo, dobivali so navodila in šli v boj. Čutili so, da je prišla njihova ura in da je ne smejo zamuditi“ (str. 17). Te misli potem razvijate in dopolnjujete na naslednjih straneh in v neki meri skozi vso knjigo.

Pravite najprej, da so katoličane razmere našle nepripravljene. Nepripravljene na kaj? Na vojno, poraz in sovražno okupacijo? Res je, teh dogodkov, mislim, nihče ni mogel predvidevati in se nanje posebej pripraviti. Enako kot za Slovence so prišle nepričakovano tudi za premnoge druge narode. In ob tako nepričakovanih dogodkih, kaj smo mogli katoličani storiti? Ni nam preostajalo drugega, kot da smo iz skrivnostne božje predvidnostne roke vdano sprejeli novi položaj in ga skušali po najboljših močeh obvladati.

Potem pravite, da so nas dogodki našli sprte? Beseda „sprte“ se mi zdi pretirana. Ni vsako nesoglasje že sprtost. Da je bilo v tako pestrem, bogatem in raznolikem katoliškem življenju tedaj pri nas tudi nekaj nesoglasij in razlikosti mnenj, je ne samo razumljivo, temveč tudi sprejemljivo. To je pač lastno vsem človeškim ustanovam. Če se to dogaja v neprimerno manjših skupnostih, še v družinah, potem se ni čuditi, da se tudi večje, kot je bila katoliška skupnost, temu ne morejo izogniti. Edini pa smo si bili slovenski katoličani v tem, da se moramo z novo nastalim položajem trenutno sprijazniti, da ga s silo ne moremo spremeniti in da moramo vse storiti (in pretrpeti), da s čim manjšo škodo preživimo čas sovražne okupacije, ker smo vedeli, da ta

ne bo trajala dolgo, saj smo trdno verovali v zavezniško zmago.

Komunisti pa da so bili pripravljeni in enotni. Da je kakšna stranka v sebi enotna, ni nič posebnega. Še manj pa se je temu čuditi, ko gre za komunistično stranko, ki je tudi v svojem notranjem življenju totalitarnega značaja. V njej ni demokracije, ni možnosti za različnost mnenj in zadržanj. Njena disciplina sloni na slepi pokorščini partijskemu vodstvu, ki ima vedno prav. Vsak poskus odklona od nauka, programa in taktike partije ima za posledico izključitev iz stranke. V partiji misli in odloča vodstvo, člani so le materialni izvrševalci njegovih navodil.

Potem tudi pravite, da so bili komunisti pripravljene. Pripravljene na kaj? Na razsulo Jugoslavije in na to, kaj naj v tem primeru naredijo? Brez dvoma, vsaj bolje kot drugi. Še več se lahko trdi, da so smrt Jugoslavije celo pozdravili. Nekateri gredo še dalj in sodijo, da so pri njenem razsulu tudi pozitivno sodelovali in da so vnaprej imeli pripravljene vse bistvene naslednje poteze.

Želo prav tudi pravite, da so se komunisti zavedali, da je prišla njihova ura in da je ne smejo zamuditi; ker bi se jim podobna priložnost ne ponudila nikdar več. Pišete pa, da naj šele „zgodovinarji ugotavljajo, koliko je šlo komunistom za socialno revolucijo in prevzem oblasti in jim je bila narodna osvoboditev pri tem le sredstvo.“ Ob tem sem pa mnenja, da ni o tem treba vpraševati šele zgodovinarjev in čakati na njihovo sodbo. Če bi komunistom šlo res za narodovo osvoboditev, potem niti ne bi dopustili, da bi Jugoslavija klavarno propadla. Ali pa bi vsaj iz ostankov jugoslovanske armade začeli takoj ob koncu vojne kakšno gverilsko gibanje, morda bi se celo pridružili že obstoječemu Mihajlovičevemu podvigu in bi tako v imenu legitimne

„Cvetje v jeseni“ v Našem Domu v San Justu, v nedeljo, 13. oktobra 1991. - Ob fotografiranju s flašem je, žal, izginilo slikovito ozadje s tipičnimi gorenjskimi motivi, ki —kot zanimiva novost— ni bilo naslikano s čopičem, ampak projicirano s krasnimi diapozitivi. Foto JOŽE TOMAŽEVIČ.

jugoslovanske vlade naprej vodili borbo proti okupatorju. A nič tega, saj je bila Sovjetska zveza, ki je bil njihov pravi gospodar, takrat še zaveznik našega okupatorja!

Da je bila torej „narodno osvobodilna borba“ naših komunistov le sredstvo za socialno revolucijo, ne pa cilj, je jasno. To so že drugi dokončno dokazali. Komunisti so vedno in povsod jasno govorili, kaj je cilj njihove stranke in sploh svetovnega komunističnega gibanja: razredni boj, nasilna revolucija za prevzem oblasti, ustvaritev brezrazredne družbe in končno komunističnega raja na zemlji. Ustanovitelji komunistične internacionale so imeli pred očmi samo ta cilj. Jim že moramo verjeti, to so vedno zatrjevali, o tem vedno govorili. Druge stranke svoje programe priložnostno spreminjajo in prilagajajo novim razmeram, komunistična tega nikdar ni storila. Vsi drugi bližnji cilji so jim bili v resnici le sredstva, kako priti do tega edinega zadnjega pravega cilja. Kdor tega ne sprejme ali pa ne vzame za res, ta si je zaprl pot do umevanja polpretekle svetovne in naše zgodovine. Cilj komunistov je bil, je in bo samo eden: priti do monopola oblasti, uvesti diktaturo proletariata in potem vse drugo, do končnega raja na zemlji. Vse drugo je sredstvo, pot, taktika, metoda. In ker je po komunistični „morali“ vse dovoljeno in dobro, kar k cilju vodi, in slabo, kar dosego cilja ovira, tudi njegovih „resnic“ ne moremo vzeti za čiste resnice, ker so tudi laž in prevara, kadar je to koristno, za dosego cilja, pogostno sredstvo, da nasprotnika zavedem v zmoto in skrijem prave namene.

Tega ne smete vzeti kot kakšno vrednostno sodbo ali obsodbo. Ne, odmisliiva od tega, koliko je to prav ali ne, vzemiva le na znanje, da je to njihovo načelo in da je po tem načelu treba presojati vse in vsako delovanje in

zadržanje komunistične stranke. V tej luči sedaj pogledjte naslednje dejstvo: v komunistični ideologiji ni besede o tem, da bi kdaj načelno predvidevala kakšno narodno osvobodilno borbo. Narod in narodnostne vrednote ne igrajo v komunistični ideologiji nobene relevantne vloge. Še več, narodnost komunistična ideologija smatra malo manj kot za malomeščanski predsodek. Komunistom je šlo vedno le za razredni boj in za ustvaritev vesoljnega bratstva, nikjer in nikakor pa niso kazali, da tako rečem, kakšnega „narodnega kompleksa“. Zato pravim, ni treba čakati šele zgodovinarjev, ki bi nam povedali, da slovenska komunistična stranka ni imela z OF za cilj osvoboditev naroda. Ne, njen resnični cilj je bil prevzem oblasti in boljše vladavina naše domovine. Ne vem, zakaj bi ravno ob tej najugodnejši priložnosti, ki jim jo je nudila zgodovina, spremenili svoj program in svojo ideologijo. To je tako jasno, ni treba, da nam šele zgodovinarji to povedo. To ste tudi vi sami prav lahko uvideli iz vsega, kar je doživljala naša Slovenija po prevzemu oblasti s strani komunistov. Do leta 1988, ko ste končali svojo knjigo, ste bili skozi desetletja priča, kako dosledno je komunistem skušal uresničevati svoje resnične cilje, za katere je med vojno spretno uporabil geslo „osvobodilne borbe“.

Da bo ta moja trditev bolj jasna, vam nudim le nekaj dejstev. Najprej si poskušajte odgovoriti na sledeče vprašanje: zakaj in čemu so komunisti še pred oboroženim nastopom domačih nasprotnikov (o vaških stražah in o domobrancih ni bilo še sledu), na lepem začeli s pobijanjem, pogosto na krut način, stotin slovenskih zavednih narodnjakov, bivših politikov, katoliških aktivistov in celo duhovnikov; včasih celo družin. Ker da so bili narodni izdajalci? Kdaj in kako so izdajali narod? In potem tole drugo vprašanje: Kdo je

Kosmov Janez, odvetnik (Boštjan Modic) in Presečnikova Meta (Lučka Jereb). - Predsednik Našega doma, Stane Mustar se zahvaljuje režiserju Fridu Bezniku za dolgoletno in plodovito delo na sanjskem odru.

10. november 1991. Že na predvečer 24. pristavskega dne in 22. krajevnega mladinskega dne, nato pa na samo obletnico so v Castelarju uprizorili znano komedijo „Matura“. Foto ANDREJ GOLOB

slovenski komunistični stranki dal pravico in oblast, da prav ona presoja o tem, kdo je narodni izdajalec, in da naj nad njimi izreka smrtne obsodbe? Nihče! Šlo je za čisto navadno načrtno odstranjevanje tistih najbolj narodno zavednih Slovencev, ki so komunisti zanje vedeli, da bodo odločno razkrinkovali njihove lažne namene, ko bo šlo za ustanavljanje in organiziranje OF! Ne, niso bili narodni izdajalci: svetniški duhovnik Lambert Ehrlich, zadnji slovenski ban Marko Natlačen (ki je v svoji poštenosti in rodoljubnosti dal celo uničiti seznam komunistov, predno so prišli okupatorji, da bi jim ne padel v roke), skoro vsa Mravljetova družina in stotine poštenih Slovencev! Vsi ti naj bi bili narodni izdajalci? Ali vam ne bi morali že ti množični umori že na početku odpreti oči in vas prepričati, da komunistom ni šlo za osvoboditev naroda, temveč za boljševidno revolucijo. Geslo o svobodilnem boju je bilo le privlačna krilatica, pod katero so zakrivali svoje resnične namene. Žal jim je mnogo Slovencev nasledilo. Mnogi so tudi prevaro spoznali, premnogi sicer prepozno, spet drugi pa so se izneverili svojemu prvotnemu prepričanju in so prestopili v komunistični tabor.

Komunistična stranka je seveda morala prikrivati svoje prvotne namene. Če bi jih odkrito povedala na vsem početku, bi zadela na splošen odpor. Komunistična stranka je že v mirnem času pri nas delovala. Ljudje so poznali njen program in njeno ideologijo. In prav zato, ker so jo poznali, jo je narod odklonil. Nikdar ni mogla zajeti množic. Le životarila je v našem političnem življenju. Po demokratični poti bi nikdar ne mogla priti na oblast. Ni predstavljala skoraj nikogar v našem narodnem življenju. In prav to dejstvo

nam vsiljuje novo, odločilno vprašanje: Kako, da se je prav komunistična stranka, ta v našem narodu komaj koga predstavljajoča stranka, čutila za pooblaščenca, da v imenu vsega naroda zaneti „osvobodilni boj“ proti okupatorju? To bi bila kvečjemu stvar skupnega odgovora večinskih strank. Te so pa storile ravno nasprotno: V svoji politični modrosti in resnični ljubezni do naroda so spoznale, da bi bil vsak takšen poskus v tistem položaju pravo narodno samomorilno dejanje. Torej, samozvano in proti vsem drugim strankam, ki so zastopale praktično ves slovenski narod, je komunistična stranka napovedala okupatorju „osvobodilni boj“.

Začeti oboroženo vstajo proti takrat še tako močnemu sovražniku je moglo biti narodu samo v pogubo. Slovincem ni manjkalo narodne zavesti. Nasprotno, prav iz narodne zavednosti, iz resnične ljubezni do naroda in najosnovnejše politične modrosti je sledilo, naj začasno sklonemo glavo in potrpežljivo čakamo, da nam rešitev pride od zunaj, kajti samo od tam nam je lahko prišla. Vsak poskus oboroženega boja proti okupatorju bi bilo neodgovorno, naravnost zločinsko igranje z narodovo usodo. Večji narodi kot je naš, so to spoznali in sprejeli. Bilo je treba realistično gledati na položaj: če je redna jugoslovanska vojska v nekaj dneh klonila pred sovražnikom, je bilo noro misliti, da ga bomo z gverilskim bojem premagali.

A komunistični stranki tega ni bilo mar, ker ji ni šlo za osvoboditev naroda. Hotela je le uporabiti zgodovinsko priložnost okupacije za doseg svojega pravega cilja: priti na oblast. Tega seveda ni smela narodu povedati. Zato je svoj resnični namen skrila pod krinko „osvobodilnega boja“. Brez ozira na ceno trpljenja in opustošenja, ki bi ga takšen boj prinesel (in lahko je slutila, kakšna cena bo), je pahnila narod v to strahotno

Še en prizor komedije L. Fedorja „Matura“ na Pristavi v režiji Dominika Oblaka in s scenerijo Andreja Goloba.

Foto ANDREJ GOLOB

Devet let v rdečem raju

VERA REMEC DEBELJAKOVA

Te spomine sem napisala na prigovarjanje domačih le za našo družinsko kroniko, in niso bili namenjeni javnosti. Ko pa so me nekateri, ki so jih prebrali, prepričali, da je tudi tak zapis, čeprav le drobno zrnce, potreben

doprinos k pričevanju in osvetlitvi komunističnega divjanja pri nas, med revolucijo in po njej, ga tu posredujemo javno. Morda bo mogel služiti, vsaj v mali meri, ob analizi značaja vernega slovenskega človeka, zakaj se je v taki meri dal preslepiti volkovom v ovčjem oblačilu, in se udinjal tuji brezbožni ideologiji.

ZA UVOD

Za uvod naj posežem še v predvojne čase. Že od mladosti smo se poznali z večino poznejših vidnejših komunističnih osebnosti. Veliko jih je stanovalo v naši sosesčini, tako dr. France Kidrič z ženo in sinom Borisom. Borisa smo splošno smatrali za „faliranega“ študenta. Imel pa je Boris zelo dobro, verno mamo, po rodu Dunajčanko, ki je zelo trpela zaradi brezbožnega moža in sina. Po želji dr. Ivana Prijatelja naj bi ga Tine nasledil na stolici za primerjalno slovensko književnost, za kar se je Tine že po najini poroki še nadalje izpopolnjeval skoraj leto dni v Pragi. Izigral ga je dr. Kidrič,

avanturo. Ko bi ji šlo res za blagor naroda, bi poslušala glas pameti in vesti ter resničnih interesov naroda in bi se pridružila odločitvi velike večine naroda, da je treba čakati in ne še slabšati že itak težkega položaja okupirane Slovenije. V najvišjem interesu naroda je bilo tedaj, da ne izzivamo okupatorja, da mu ne dajemo najmanjšega povoda za kakšne represalije, saj smo lahko slutili, da bi okupatorju takšno izzivanje še celo godilo, da bi tako navidez upravičeno lahko nastopal proti nam. Zato je bila naša takratna dolžnost le ta, da se varujemo vsakega nepremišljenega koraka.

Kljub vsemu temu pa je slovenska KP pognala narod v strahotni „osvobodilni boj“. Pod ciničnim geslom „Žrtve morajo biti“ je zanesla boj, ki je slovenski narod stal toliko žrtev kot še nobeden v zgodovini. Seveda se bajka o „osvobodilnem boju“ še danes ponavlja. Je zaman čakati, da bi komunistična stranka priznala svojo zgodovinsko prevaro. Če torej na to priznanje navezujemo spravo med Slovenci, potem do te sprave nikdar ne bo prišlo. A hvala Bogu, je tudi brez tega priznanja po drugi poti mogoče priti do resnice in tako končno tudi do narodne sprave.

Ne mislim naštevati strašnega gorja, ki ga je „osvobodilni boj“ prizadel našemu narodu. Ga sami poznate tako dobro kot jaz ali še bolje. Koliko Slovencev je moralo v koncentracijska taborišča, v stradanje in umiranje! Koliko talcev, nedolžnih Slovencev, je padlo pod streli okupatorja kot represalija za umore njihovih vojakov. Koliko uničenega narodnega premoženja, zlasti pa koliko duhovnega razdejanja, katerega posledice tpimo še danes in jih bomo morda še dolgo!

Ne vemo sicer, kako bi okupator z nami ravnal, ko bi ne bilo OF. Gotovo pa je, ker nam o tem priča zgled drugih podjarmljenih narodov, da se ne bi tako razdivjal nad nami, kot se je, če ne bi bilo OF. Koncentracijska taborišča so se pričela polniti s Slovenci šele, ko se je na terenu pojavila OF in je hotel okupator preprečiti rekrutiranje zanjo. Streljanje talcev se je začelo, ko je OF začela pobijati njegove vojake. Požiganje naših vasi se je začelo kot represalija na napade na njegove postojanke. Res je, da glavna krivda za to zločinsko početje zadene okupatorja, res je pa tudi, da mu je OF dajala povode za njegove krute represalije. Žal, brezpomembne in brezkoristne! Kajti čeprav zveni za partizane skoro bogokletno, je vendarle treba povedati znova tudi to resnico: svobode našemu narodu ni priborila OF, ta je bila čisto preprosta posledica in učinek zavezniške zmage nad osnimi silami. Partizani niso pregnali okupatorja z naše zemlje, svoboda nam je bila dana, ko je sovražnik kapituliral pred zavezniškimi silami. OF je prevzela oblast na izpraznjenem prostoru — slovenski zemlji. S tem nočem omalovaževati velikih žrtev in trpljenja, ki ste jih partizani morali pretrpeti v letih svojega obstoja, a nič manj ni res, da se v resnici niste borili za svobodo naroda, temveč za zmago komunistične partije in s tem za boljševizacijo Slovenije. Večina za to ni vedela, drugi so vedeli in so pristali na to. Nekateri pa so bili toliko pošteni, da so vsaj po spregledanju, leta po koncu vojne junaško povedali vso resnico. Mislim tu predvsem na dr. Klepa in njegovo skupino. V tej skupini bi rad našel tudi vaše ime, pater Cerar.

(Konec prihodnjic)

ko je po Prijateljevi smrti hitro nastavljal svojega človeka, Ocvirka. Tinetu je rekel, da naj izposluje pri dr. Korošču zase novo stolicu, česar seveda Tine ni storil. Je pa vse življenje težko občutil to krivico. V bližini so stanovali tudi Kraigherji in še veliko drugih znancev, poznejših ofarjev. Moja zgodaj umrla sestra Mara se je v otroških letih celó igrala s poznejšo Kidričevo ženo, Armičevo Zdenko. Takorekoč sosed nam je bil gostilničar Vladko Kozak, ki so mu naši ljudje vedno zaupali. Prenekaterikrat so se v njegovi gostilni zbrali dr. Korošec, dr. Natlačen z ženo, dr. Golja itd. Vlado Kozak je bil tako lahko veren poročevalec marsikaterega zaupnega razgovora. Sin Juša Kozaka, Vladotovega brata, je nekoč dražil srnjaka, ki se je nahajal na vrtu Poljanske gimnazije, in ga je srnjak zato nabodel in precej ranil na stegnu. V trgovini so nam bili sosedji prebivalci Rdeče hiše Albrehti, kockekovca Tone in Dora Vodnik in drugi. Hiša je povsem odgovarjala svojemu imenu!

Ob cerkvi sv. Jožefa (tudi Kidričevi sosedji) je stanovala družina Ravnikar. Žena sina arhitekta Ravnikarja je bila zelo

zagrizena komunistka. Z Ravnikarjevo sestro Marijo smo se še v dekliskih letih dobro razumele in veliko hodile na skupne izlete in smučanje. Že ob začetku vojne je prišla Mici (tako smo Marijo klicale) k meni s prošnjo, da ji posodim možev pisalni stroj, ker se je bratu arhitektu njegov pokvaril, mora pa nujno predložiti neko ponudbo. Posodila sem ji, čeprav s sumnjo, da rabi stroj za druge namene — da bi namreč ob kakšnih preiskavah Tinetovega stroja ne preiskavali. Posodila sem ji, vendar je nisem naznanila, ker po vesti nisem bila sto procentno prepričana o svoji sodbi. Mica po svojem prepričanju gotovo ni bila komunistka, je pa pozneje plačala zaradi brata, ko so jo Nemci internirali (menda v Dachau), od kjer se je kmalu po vojni vrnila. Po znancu sem ji sporočila o svoji tedanji sumnji. Prav do julija 1914, to je do začetka prve svetovne vojne, smo stanovali v hiši očetovega prijatelja dr. Josipa Dermastje, na Hrvatskem trgu št. 3, nasproti šentpeterske cerkve. Dr. Dermastja je bil v vodstvu več katoliških gospodarskih ustanov, njegov sin pa prosluli partizanski krvolok — URBAN. Ko se je ujec dr.

Jože Debevec vračal od maševanja v omenjeni cerkvi (stanoval je namreč tudi on z nami), ga je stara mati Dermastjeva večkrat zmerjala „Glej ga farja“, o čemer je tudi vpričo nas otrok večkrat potožil.

Dr. Anton Brecelj, ugleden ljubljanski zdravnik, je v svojih številnih člankih v revijah in knjigah dosledno zmerom branil katoliška načela v zdravstvu, njegov sin Marjan pa je bil eden tistih članov Akademskega Orla, ki so l. 1929 na občnem zboru v Ljudskem domu v Ljubljani napadli vodstvo in hoteli Orla razbiti. Več o tem je pisal France Pernišek v svoji knjigi Zgodovina slovenskega Orla. Fant se je pozneje povsem udingal komunistom.

Dr. Brecelj je bil do revolucije osebni prijatelj mojega očeta in naš hišni zdravnik. Vilo je imel nasproti trnovskega župnišča ter bil tudi prijatelj s pisateljem F. S. Finžgarjem. Finžgar sam je bil tudi prijatelj in večkrat gost v Natlačenovi hiši; ko so dr. Natlačena ubili komunisti, je Finžgar — molčal.

Dr. Jože Pokoren, kot dijak član naših študentovskih in orlovskih organizacij, je bil pravosodni minister, ko so Velikonjo obsodili na smrt!

Nekaj dni pred koncem vojne, ko je bilo že jasno, da bodo zmagali komunisti, so imeli v naši hiši sestanek naš oče, dr. Šmajd in polkovnik prof. Bitenc. Ker sem gostom stregla jaz, sem bila priča njihovemu razgovoru. Pogovarjali so se, ali naj se ob koncu umaknejo samo domobranci in vidnejši politični ljudje ali naj beže množično. Tedaj je bil dr. Šmajd mnenja, naj družine ostanejo, ker jih gotovo ne bodo ubili, da pa je v vsakem primeru boljše, če ubijejo samo eno četrtino kakor pa vse. Ob takem mišljenju sem bila zelo prizadeta.

Ko sem se mudila v kuhinji, me je naša tedanja gospodinjka pomočnica Karolina Butara prav zaupno vprašala: „Kdo pa so ti gospodje?“ Nad vprašanjem sem bila zelo začudena, da naj bi to

Septembra 1991. Rast XX v Kočevskem Rogu. Med njimi minister dr. Dular, javni tožilec dr. Drobnič in ga. Spomenka Hribar.

Foto MARJAN LOBODA.

zanimalo zelo preprosto kmečko dekle, in sem ji odgovorila, da ne vem. Njena mati ga. Butara je bila sestra znanega komunista Marinka iz Most, so pa vedno trdili, da z njim nimajo zvez. Družina Butara je namreč pred Nemci pribežala s Krškega v Ljubljano in ker je oče vedel, da jo je ob nemškem bombardiranju Beograda ubiti dr. Kulovec zelo spoštoval kot verno in zavedno slovensko družino, se je zelo zavzel zanje. Preskrbel jim je stanovanje v Vzajemni posojilnici in sprejel v službo tamkaj mlajšega sina ter ga nameraval zaradi fantove pridnosti in spretnosti nastaviti celo za uradnika. Karolina je sprejela pri nas službo gospodinjske pomočnice. V družini sta bila še en sin in ena hčerka, pa oba v partizanih (starša sta trdila, da proti njihovi volji). V Enciklopediji Slovenije berem, da je bil fant Miha Butara, Aleks, celo generalmajor JLA! Že proti koncu vojne je odšel v hribe tudi že imenovani mlajši brat Francelj, kar so starši zopet tajili, pa smo zvedeli, da mu je mati za na pot spekla celo zajca... Ni mi znano, ali je fant ostal živ, ker o njem pozneje ni bilo več slišati.

Kot mi je povedal Drago Ložar, brat dr. Rajka Ložarja, so po vojski našli v peči glavne dvorane Vzajemne posojilnice skrito partizansko orožje. To so mogli skriti le stanovalci hiš, t. j. Butarovi ter hčerka hišnika Leskovca. O njej so pravili, da je prijateljica inž. Dukiča, ki je sicer živel s — ciganko. Dekle sem srečala po vojski na Miklošičevi cesti, ko je pravkar stopila iz trgovine, v katero so imeli dostop samo oznovci. Moram pa priznati, da je ona skrila očetov kožuh.

Vse to in še več smo pravzaprav zvedeli in ugotovili šele po vojni, ko je bil oče že v begunstvu. Tako je bil oče med vso revolucijo stalno z vojnimi in to po ljudeh, ki jim je tako zelo zaupal! Sam tako osebno pošten, pač ni mogel dvomiti o poštenosti ljudi, ki jim je storil usluge.

(Bo še)

Žalne proslave za pobite domobrance

Brezarjevo brezno

Petnajst metrov globoko Brezarjevo brezno pod Toškim celom, nedaleč od Glinic in le streljaj od Ljubljane, je postalo takoj po vojni eno od množičnih grobišč, kamor so partijski krvniki pošiljali svoje žrtve iz Škofovih zavodov. Vanj so zmetali ranjence, pa tudi cele družine z otroki vred. Ker ni iz njega nihče pobegnil, vemo o njem komaj kaj. Brezno so zabetonirali, a betonska plošča ni zdržala pritiska razpadajočih trupel in nemški ujetniki so trupla prenesli v bližnjo Kucjo dolino.

Na zadnjo septembrsko nedeljo se je ob breznu zbrala velika množica in nato v pogrebni sprejmu odšla v Kucjo dolino, kjer je šentviški dekan blagoslovil grobove žrtev partijskega terorja. Na bližnjem travniku je sledila komemoracija in pogrebna maša.

Kočevski Rog

Na rožnovensko nedeljo, 6. oktobra, se je zbralo k spominskemu žalnemu slavlju na Rogu 8.000 ljudi. Tu leži na tisoče slovenskih domobrancev, pa tudi civilistov in

Hrvatov. Mašo, ki je bila tik ob grobišču pod Krenom, je vodil ljubljanski nadškof, somaševalo je 35 duhovnikov. Vsa množica je skupaj molila in pela, lepo je pel tudi cerkveni pevski zbor iz Šentjerneja. Komemoracija po maši se je začela z arhivskim posnetkom pesmi Oj, Doberdob, slovenskih fantov grobi, ki jo je med vojno posnel domobranski pevski zbor.

Nadškof je med drugim rekel: „Kot v jeseni zorijo sadovi, tako tudi mi doživljamo zorenje dolgih let, zorenje tistega semena, ki je bilo med vojno in po vojni vsejano v našo slovensko zemljo, zalito s krvjo, a tudi z močno in živo vero. Še se bomo vračali na ta kraj, na Teharje in na druge spominske kraje. Ne bomo pozabili svojih rajnih, ki so se žrtvovali za slovenski narod in za njegovo resnično svobodo.“

Umrilim za domovino je govoril dr. Tine Velikonja („Tako dokončno in nepopravljivo so izgubljeni, da jih ne morejo najti njihovi ubijalci. Danes dobivamo Slovenci svojo državo, pred našimi očmi se uresničuje to, za kar so se bojevali ti, ki ležijo v breznu pred nami.“)

O nekdanji moriji na tem kraju je

razmišljal Pavle Kogej („Vsa povojna leta so bili domobranci po uradni verziji le kvizlingi, izdajalci in nemški hlapci. V resnici pa smo bili zavedni Slovenci in veliki domoljubi... Pobitim življenja ne moremo vrniti, toda vrnimo jim dobro ime, kajti bili so nadvse pošteni ljudje. Sleherno nasprotno zatiranje je neresnično. Da se sme še kar naprej širiti nekaznovano, je za slovensko demokracijo velika sramota.“)

O „zmagovalcih“ in njih žrtvah, zakopanih v temo brezna in smrti, je govorila Marta Anžlovar („Vnebovpijoč je ta zločin. Tema ‚zmagovalcev‘ je zgledala na videz nepremagljivo stavbo njihovega peklenskega pohlepa po oblasti. Marsikatero roke še niso oprane krvi, marsikdo še vedno nosi sovraštvo v svoji notranjosti.“)

Balantičeve pesmi je recitirala Marjana Klanšek.

Zborovske pesmi je zapel šentjernejski zbor, eno pesem pa Marjan Štefancič — na rog ga je spremljal Jože Žitnik.

Teharje

13. oktobra se je zbralo skoraj 2.000 ljudi k podružni ceki sv. Ane k maši, ki jo je daroval mariborski škof. Starodavna romarska cerkev bo odslej tudi romarska cerkev za žrtve partijskih pobojev na Teharjah in drugod po Sloveniji. V cerkev so vzdali spominsko ploščo z besedilom:

„V spomin tisočim žrtvam komunizma, ki so po končani vojni leta 1945 odhajali iz taborišča Teharje v mučniško smrt. V dolino gorja pod sv. Ano so vstajenski zvonovi prinašali edino upanje.“

„S tem dejanjem,“ je rekel škof, „odkrivamo in priznavamo skrivnost, ki je bila tu blizu zakopana petinštirideset let. S tem dejanjem želimo vsem žrtvam vrniti pravo ime, priznati njihovo dostojanstvo in izpovedati, da so del naše zgodovine.“

Povedal je še:

„Po drugi svetovni vojni je slovenski Kajn ukazal svojemu bratu: ‚Pojdiva ven! Ven na polje, v dolino pod cerkvijo sv. Ane, da ne bo nihče videl in slišal.‘ Celó prisilil je brata in s kamijoni ponoči odpeljal v Hrastnik, v Dol pri Hrastniku, v opuščene rudniške rove, v Brnico, Hudo jamo, Košnico... Tam na samem je Kajn ubijal tisoč in tisoče svojih bratov.

In po petinštiridesetih letih vpije iz zemlje glas krvi ubitega brata Abela.

Iz naše kronike

NOVI SANHUŠKI ŠKOF JORGE MEINVILLE je bil med Slovenci v San Justo v nedeljo 20. oktobra. Ob 8. uri jutraj je pri slovenski maši v stolnici somaševal z delegatom dr. Alojzijem Starcem in prof. Francetom Bergantom. Med mašo je pel Mladinski zbor pod vodstvom Andreja Selana. Po maši je škofa pozdravil v Našem domu predsednik Stane Mustar, otroci in mladina so mu zapeli, nato pa je spregovoril škof, obudil spomine na Slovence in jim čestital k povezanosti in h krščanskemu življenju.

NA PRAZNIK VSEH SVETNI-KOV, 1. novembra, so se rojaki zbrali k opravilu za umrle. V Slovenski hiši so bile molitve ob grobu msgr. Oreharja in pred spomenikom junakov, podobno smo imeli skupne molitve po pokopališčih Vélikega Buenos Airesa in nato maše po vseh naših verskih središčih.

MISIJONSKA PROSLAVA je bila v soboto, 2. novembra, v Slovenski hiši. V cerkvi Marije Pomagaj je delegat dr. Alojzij Starc maševal za vse slovenske misijonarje, v dvorani je Marjan Loboda spregovoril o okrožnici Janeza Pavla II. Odrešenikovo poslanstvo, v avdiovizualnem prikazu so Marjan Loboda ml., Lojze Rezelj in Stanko Jerebič predstavili misijonarja Vladimirja Kosa, njegovi poeziji pa sta recitirala Andrej Rode in Monika Bukovec

Resnica se oglašja in sprašuje; Kje je tvoj brat Abel? Petinštirideset let se ni odgovorilo, se ni smelo odgovoriti na to vprašanje. Sedaj ni mogoče več molčati. Glas krvi pač ne utihne. Ni mogoče reči ‚Ne vem.‘ Ni se mogoče izgovarjati z vprašanjem: ‚Mar sem jaz varuh svojega brata?‘

Vsi znamo odgovoriti. Ni nam potrebno povedati na glas. Glasno si rajši povejmo resnico: Vsak je varuh svojega brata. Vsi smo odgovorni drug za drugega pred prihodnostjo našega naroda, pred lastno vestjo in Bogom.“

Na drugi strani cerkve, na tisti, ki gleda proti taborišču, je sledil krajši

NA DUHOVNIŠKEM SESTANKU v Slovenski hiši je 30. oktobra vodil pogovor o sektah dr. Lojze Kukovica.

DUHOVNE VAJE za žene so bile od petka, 8. novembra, do nedelje, 10. novembra, v Domu duhovnih vaj Marija Pomočnica v San Miguelu; vodil jih je p. dr. Lojze Kukovica. Za može so bile istočasno v zavodu Mallinerodt; vodil jih je prof. France Bergant. Žena je bilo 49, mož pa 19.

26. OBLETNICO CANKARJE-VEGA DOMA v Berazateguiju so rojaki praznovali v nedeljo 3. januarja z mašo (prelat dr. Alojzij Starc), kratko akademijo (govor lic. Ivana Korošca) in skupnim kosilom.

O PAPEŠKIH SOCIALNIH OKROŽNICAH je predaval dr. Marko Kremžar mladini v nedeljo, 10. novembra, v Slovenski hiši.

24. PRISTAVSKI DAN IN 22. KRAJEVNI MLADINSKI DAN so praznovali rojaki v Castelarju v nedeljo 10. novembra s celodnevno prireditvijo. Ob 8. uri je bil pričetek tekmovanj, ob 11.15 dviganje zastav, ob 11.30 sveta maša (delegat dr. Starc), ob 13 kosilo in nato nadaljevanje tekem, ob 17.30 kulturni program: pozdrav predsednika Pristave Janeza Jelenca in predstavnika mladine Marka Petká, slavnostni govor inž. Jerneja Dobovška in uprizoritev komedije L. Fedorja Matura v režiji Dominika Oblaka.

SKLEPNA PRIREDITEV SRED-NJEŠOLSKEGA TEČAJA RAVN. MARKA BAJUKA je bila v Slovenski hiši v soboto, 16. novembra, z razdelitvijo spričeval, zahvalno sveto

kulturni program, med katerim je minister Rejc odkril spominsko ploščo. Omenil je nepojmljiva grozodejstva, ki jih je po vojni zagrešil komunistični režim. Poudaril je skrb Cerkev in drugih, ki si prizadevajo za spravo in drugačno prihodnost. Omenil je skrb demokratično izvoljene oblasti, da bi popravila pretekle krivice in omogočila svobodno življenje vseh.

Nastopil je teharski pevski zbor. Potem je eden od štirih preživelih domobrancev iz Teharij, Tone Švigelj, izrazil upanje, da bo mlada slovenska demokracija krivce teharskega gorja poklicala na odgovornost.

2. novembra je bila v Slovenski hiši Misijonska proslava. Član dušnopastirskega misijonskega odseka Marjan Loboda govori o okrožnici Janeza Pavla II. „Odrešenikovo poslanstvo“.

mašo in prireditvijo v dvorani.

SLOVENSKA-LATINSKOAMERIŠKA ZBORNICA v Buenos Airesu je priredila za člane in prijatelje družabno srečanje z večerjo 15. novembra v Slomškovem domu.

POPEVKAR MIHA BALAŽIČ je 9. novembra pod okrijem mladinskih organizacij Slomškovega doma imel recital slovenske in mednarodne moderne glasbe.

MLADINSKI PEVSKI ZBOR IZ SAN JUSTA je slavil svojo 20-letnico v Našem domu v soboto 2. novembra. Na koncertu so nastopili fantovski del zbora, dekleški del, vsi skupaj in nazadnje še skupaj z nekdanjimi člani zbora. Predsednik ND Stane Mustar je čestital in podelil odličje dirigentu Andreju Selanu, Andrejki Selan, ki je zadnje čase nekajkrat vodila zbor, in pianistu Ivanu Vombergarju, ki občasno spremlja zbor na klavirju ali orglah.

DUHOVNO ŽIVLJENJE • Januar 1992

NOVICE

Posmrtna vrnitev Mindszentyja na Madžarsko

Po padcu komunističnega režima na Madžarskem so takoj poskrbeli za prevoz posmrtnih ostankov madžarskega kardinala in esztergonskega nadškofa Jozsefa Mindszentyja v škofovsko grobnico esterjonske stolnice. Mindszenty se je po zadušitvi madžarskega upora 1965 zatekel kot begunec na ameriško veleposlaništvo v Budimpešti, leta 1971 pa na željo Pavla VI. zaradi njegove „vzhodne politike“ odšel na Zahod. Pavel VI. je hotel v komunističnih državah doseči imenovanje škofa tudi za ceno kompromisov, da bi se tako ohranila cerkvena struktura in ne bi bilo vse razdejano. Mindszenty je z bolečino v srcu ubogal papeža, se naselil v Avstriji in bil po smrti 15. 5. 1975 pokopan v mariazelski baziliki. 2. maja 1991 so tam opravili poslovlilne c e r k v e n e slovesnosti, nato pa ga prepeljali domov in ga z vsemi dolžnimi častmi kot visokega

cerkvenega dostojanstvenika in pokončnega človeka pokopali. Kdaj bodo v Sloveniji dozorele razmere, da bo domovina napravila podobno s svojim velikim nadpastirjem škofom dr. Gregorijem Rožmanom?

Gonja proti dr. Capudru

Na slavnostni prireditvi Prešernovega dneva 1991 v Cankarjevem domu je minister za kulturo dr. Andrej Capuder med drugim dejal, da je desetletja komunistični režim s Prešernovimi odličji in nagradami poplačeval svoje vdane kulturniške podložnike, potem ko je zamašil toliko ust, skrivenčil toliko pokončnih mož in pogнал v tujino toliko najboljših možganov in rok; povedal je, da v deželi vlada nasilje dosedanjih oblastnikov, ki z orožjem laži, prevare, zvijače, spletke, norčevanja v skupščini, v časopisju, radiu in televiziji sistematično napadajo novo

vlado, da bi še naprej manipulirali z ljudmi. Kulturnika in katoličana Capudra so grobo napadali že prej, po tistem govoru pa žolčno in hujskaško terjali njegov odstop. V Družini so ga branili akademik Gabrovec, pisatelj Rebula, poslanec Polajnar, prof. Justin Stanovnik, publicist Vinko Oslak in drugi.

Nova Slovenska zaveza

12. maja 1991 so v Sloveniji ustanovili Novo slovensko zavezo. Desetletja je trajalo, da je peščica preživelih domobrancev začela prihajati iz katakomb. Šele zadnja tri leta so bila pogostejša srečanja med posameznimi prijatelji in znanci. Imeli so spominsko mašo pri sv. Ani na Teharjah, žalno mašo ob Krimski jami, oktobra 1990 veliko spravno srečanje na Teharjah in še prej bili med pobudniki žalne maše v Kočevskem Rogu. Postopoma je zorela misel, da se povežejo in ustanovijo društvo. 12. maja 1991 se je zbralo v skupščinski dvorani na Viču 140 preživelih domobrancev in svojcev protikomunističnih borcev.

Ustanovni zbor je vodil prof. Pavel

V soboto, 31. avgusta 1991 sta se poročila v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj MAGDA IVANA ZUPANC in FRANCI MARJAN PETKOVŠEK. Iskrene čestitke!

Kogej. Pozdravni pismi sta poslala dr. Marko Kremžar in Janez Rihar. Uvodno razmišljanje kot sestavni del idejnih izhodišč in smernice Nove slovenske zaveze je podal prof. Justin Stanovnik. Soglasno so sprejeli pravila in programske smernice NSZ.

Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor naslednji: za predsednika zdravnik dr. Tine Velikonja, za podpredsednika inž. Ivan Habjan in inž. Polde Pristavec, za tajnika pravnik Stane Štrbenk, v izvršni odbor pa inž. Franc Hočevnar, prof. Pavel Kogej, Anton Koščak, inž. Jože Prhovec, Jože Podržaj in prof. Justin Stanovnik.

Ustanovili so glasilo Zaveza. Uvodni članek v prvo številko je napisal dr. Tone Drobnič, javni tožilec. Proti društvu so ostro pisali: partizanski borci in levičarski ljudje, zlasti so organizirali hrupno gonjo proti Drobniču in zahtevali njegov odstop od funkcije javnega tožilca. Zahtevo o odstopu dr. Drobniča so podpisali tudi Kučan, dr. Dimitrij Rupel, Igor Bavčar, Tone Peršak, Rudi Šeligo in Spomenka Hribar.

Iz uredništva

Modernejša tiskarska tehnika, v kateri se tiska naša revija od letošnje januarske številke, ji omogoča marsikatero izboljšavo, kot npr. rabo različnih tipov in velikosti črk ter boljše reprodukcije fotografij...

VABILO

Uredništvo sporoča, da bo odslej objavljalo fotografije porok in krstov pod edinima pogojema:

— da jih novoporočenci oziroma starši krščencev sami dostavijo na uredništvo, ki jih bo lastnikom potem vrnilo, in — ne več kot po eno sliko na poroko oziroma krst.

S tem, upamo, bo „Duhovno življenje“ samo pridobilo.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo (dr. Alojzij Starc); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina — Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 — Stavljeno: MALIVILKO — Tiska: VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina.

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Spomenik revolucije se nagiba, ker so ga postavili na kosteh.
- Nepristranski opazovalec bo moral priznati: mediji so po meri oblasti. One prejšnje.
- Lahko je čebelar obračunati s troti; njihovi troti nimajo žel.
- Čeprav tiči visoko letajo, ne padejo vedno nizko.
- Stranka demokratične prenove (=partija) je razpisala natečaj za pridobivanje novih članov; „Kdor pridobi enega novega člana, mu ne bo treba hoditi na sestanke. Kdor pridobi pet novih članov, se lahko izbriše iz partije. Kdor pa pripelje deset novih članov, bo dobil potrdilo, da sam ni bil nikdar član partije.“
- Videl sem ljudi, ki so se zgražali nad mladino, ker niso vedeli, da gledajo svoje otroke.
- Boljšega jutri nam ne bodo izborili včerajšnji borci.
- Mi smo iz iste degeneracije.
- In kaj bo rekla zgodovina? — Na pomoo-ooč!
- Še vedno podeljujemo priznanja za minulo delo, čeprav vsi vemo, kam nas je pripeljalo.
- Mnogi se ob našem slabem gospodarjenju križajo, namesto da bi se spovedovali.
- Z zmago demokracije se je Zveza komunistov Slovenije (ZKS) prekrstila v SDP, kar naj bi pomenilo: Stranka družbene prenove. Po mnenju marsikoga pa te kratice pomenijo: Stranka dvomljive preteklosti.
- Naši povojni prenovitelji („bivši“ komunisti) naj bi se rajši imenovali ponovitelji: a) razred ponavljajo (repetenti), ker so pri izpitu iz tega, kako je treba narod voditi, padli; b) ponavljajo iste napake, kot so jih delali 45 let.
- Vse, kar imam na vesti, spravljam v podzavest.

Malo za šalo

„Zakaj je danes več gospodarskega kriminala kot pred vojno?“

„Takrat so bili vsi komunisti v ječi.“

Stalina so vprašali za nasvet: „Določenega pisatelja obtožujejo, da je trockist, on pa ima dokaze, da ni. Kaj naj storimo, ker je vse skupaj velika težava?“

Stalin: „Obstaja človek — obstaja težava. Ni več človeka — tudi težave ni več.“

Mož sedi v dnevni sobi. Naenkrat se stena podre in v sobo se pripelje z avtom

njegova žena.

„Moj Bog, kako ti je pa to uspelo?“

„Čisto preprosto: v kuhinji sem zavila na levo.“

„Revmo imam. Ali veš za kako dobro zdravilo proti njej?“

„Jaz ne. Bom pa vprašal znanca, ki ima revmo že dvajset let.“

„Kako pa to, da imaš glavo obvezano?“

„Ali vidiš tisto drevo?“

„Ja.“

„No, jaz ga nisem.“

Znanca se pogovarjata ob cestnem križišču. Pri njiju se ustavi avto s tujo oznako. V angleščini ju tujec v avtu vpraša, če razumeta angleško. Onadva odkimata. Potem ju vpraša v francoščini, če govorita francosko. Isti odgovor. Nato jima zastavi vprašanje v italijanski, če znata italijansko. Onadva odkimata. Končno ju vpraša v nemščini, če razumeta nemško. Tudi to pot odkimata.

„Nič ne pomaga,“ pravi prvi, „treba se bo učiti tujih jezikov.“

„Le čemu?“ ugovarja drugi. „Ta zna štiri, pa mu vseeno ni nič pomagalo.“

Prijatelj svetuje prijatelju, naj reče deklici, ki jo občuduje, da jo ima tako rad, da niti jesti ne more več.

Ko jo drugo jutro sreča, ji pravi: „Vselej, ko te zagledam, me mine ves apetit.“

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1992: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod v odgovarjajoči valuti. Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Mladinski pevski zbor iz San Justa pod vodstvom dirigenta Andreja Selana je slavil svojo 20-letnico v Našem domu v soboto 2. novembra 1991.
Foto MARKO VOMBERGAR

K SLIKI ZGORAJ: Predsednik Zedinjene Slovenije, prof. Tine Vivod, izreka dobrodošlico škofu Pirihiu v dvorani Slovenske hiše v imenu slovenske organizirane skupnosti.

V SREDINI: Škof Pirihi z učitelji in učiteljicami slovenskih šolskih tečajev.
Foto ANDREJ REZELJ

SPODAJ: Škof Pirihi med svojimi rojaki Primorci v župnijski dvorani v Villa Devoto.

*Zgoraj: Zaradi dežja je slovesnost sv. birme bila v dvorani Slovenske hiše, ki je z balkonom in vežo pred dvorano odlično rešila problem prostora za toliko udeležencev.
Spodaj: Pri slovesni skofovi maši je pel SPZ Gallus pod vodstvom dirigentke ge. Anke Savelli Gaserjeve.*

Foto OSCAR-PAVLOVČIČ

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana (dr. Luis Starc). Director: José Skerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
Composición y armado: MALIVILKO - Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina